

CONTENTS

INLEIDING

1. Laagland in de bredere context
2. Theoretische benadering
  - 2.1. De evolutie van het landschap
  - 2.2. Het diffuse als een houding ter toeëigening van het territorium
  - 2.3. Tijd en Ruimte
  - 2.4. Het lineaire park in de context van het territorium met infrastructuur
  - 2.5. De landbouw matrix en de notie van capillariteit
3. Algemene strategiën van het voorstel
  - 3.1. Methodologische aanpak van operationele schalen
    - 3.1.1. De verbinding tussen het woonweefsel en de landbouwmatrix
    - 3.1.2. Verbinding tussen snelweg en landbouwmatrix
  - 3.2. Het ontstaan van een mediërend territorium
    - 3.2.1. Kadasteranalyse in het mediërende territorium
    - 3.2.2. De notie van het capillaire toegepast op het sportthema

ANALYSE

4. Territoriale analyse
  - 4.1. De randen van merksem en de geïsoleerde conditie
  - 4.2. Groengebieden
  - 4.3. Overstromingsgebieden
  - 4.4. Padennetwerk
  - 4.5. Fietspaden
  - 4.6. Sportgebieden
5. Lokale analyse
  - 5.1. Interfaces
  - 5.2. Ruimtelijke toeëigening
  - 5.3. Eigendomssituatie en transformatieintensiteit
  - 5.4. Functies

ONTWERP

6. Het capillaire als dynamische structuur van het landschap
  - 6.1. Het capillaire netwerk als ontwerpconcept
  - 6.2. Typologische oplossingen
    - 6.2.1. Paden
    - 6.2.2. Vegetatie
    - 6.2.3 Water
    - 6.2.4. Taluds
    - 6.2.5. Structuren
7. Duurzaamheid
8. Beheer van het project
9. Prijsraming algemene meetstaat

1. LAAGLAND IN DE BREDERE CONTEXT

Het Laaglandgebied is een uniek onderdeel van het territorium, dat een bijzonder groen karakter heeft kunnen manifesteren in een dichte stedelijke context.

De grote infrastructuren van de super-regionale snelweg die Amsterdam met Parijs verbindt, domineert het gebied in al haar aspecten, van de fysische transformaties van het landschap tot het geluid van snel bewegende wagens dat overal ervaren wordt.

Laagland is opgebouwd uit een reeks groene ruimtes die onderhandelen tussen de abstracte schaal van de grote autostrades en haveninfrastructuren enerzijds en de meer lokale schaal van het woonweefsel anderzijds. Het gaat om een complexe overgang die grondig herbekeken dient te worden in dit ontwerp, door middel van een innovatieve ontwerpbenadering van het territorium en haar ontwikkelingsprocessen.

Het voorgestelde ontwerp vertrekt van de bestaande panningcontext van het structuurplan, masterplannen en andere gerelateerde projecten die in ontwikkeling of uitvoeringsfasen zijn, in een poging een antwoord te zoeken voor het verbindende

weefsel van het territorium. Maar meer dan dat, wil dit project een nieuwe benadering nastreven die het landschap centraal stelt om levenskwaliteit te garanderen voor de gemeenschappen die er wonen.

Het landschap ontwikkelt zich in deze context als een handig instrument om nieuwe kwaliteiten in te schrijven in de overgang van infrastructuur naar woonweefsel, de overgang van natuurlijke naar gebouwde elementen, en tenslotte de overgang van verschillende tempo's die door dit transitie-landschap glijden.

Het landschap wordt in deze zin beschouwd als het resultaat van een reeks dynamische processen die in de tijd elkaar opvolgen en proberen te antwoorden op de input van een sterke menselijke aanwezigheid in het gebied.

Vandaag de dag heeft dit gebied een grote verwachting in te lossen, waarbij de noodzaak om de rol van het landschap te herdenken cruciaal is. Het landschap als actief element om de tekenen van ultramobiliteit te combineren met tekens van lokale levenskwaliteit.

2. Theoretische Benadering

2.1. De evolutie van het landschap

Als we de sterke notie van Landschap als een visuele erkenning van een gegeven territoriale realiteit achterwege laten, wordt het mogelijk om tot een complexer begrip te komen van landschap als een set van territoriale sporen ingeprint door de vele gemeenschappen en individuen die het delen ter ondersteuning van overleving, gedeeltelijk samenvallend met de genetische sporen van het territoriaal matrix.

Op die manier, zijn we gedwongen om toe te geven aan het evolutie aspect van het concept: Landschap als de representatie van de processen werkzaam in het territorium, die bestudeerd en zorgvuldig beschreven kunnen worden via objectieve methodes.

Maar er is ook een emotioneel niveau van de samenleving: Landschap als symbolische representatie van het feit dat elk van ons bouwt, zowel individueel als collectief, gelimiteerd door onze cultuur, omgeving en dagelijkse gewoonten.

The notie van transformatie, de basis van de overtuiging van menselijke actie, onderlijnt dit begrip van Landschap. Het ontwikkelt zich constant, als een systeem ontstaan aan de hand van dynamische processen, met snelheid en diepte in proportie met de overtuiging van diegenen die hun wil toepassen, en in proportie met de energie nodig voor deze transformatie in een specifieke regio tijdens en voor een bepaalde periode.

Tijd is eigenlijk het mechanisme dat ons in staat stelt afstand te nemen, om een meer neutrale en kritische houding aan te meten, wanneer het zowel naar de erfenis van het verleden als naar de wil van de toekomst verwijst. Deze kritiek is nooit vredevol, zoals altijd, vinden we het moeilijk om een lijn in de tijd te trekken die de consequenties van onze acties in het territorium definieert. Toch is het onontbeerlijk om Tijd duidelijk te begrijpen, omdat het ons in staat stelt een integrale analyse te maken van het ontstaan van de sporen in het Landschap.

Als we Foucault's concept van Landschap volgen -een serie van evoluerende beelden, waarin levende processen interageren met levende materie, worden we met twee potentiële vragen geconfronteerd: de relatie tussen de bestaande elementen en de nieuwe verbindingen tussen deze elementen en de nieuw toegevoegde elementen.

Laten we ons even een plattelandlandschap inbeelden, waar uitgestrekte vlakke velden regelmatig bemest worden door het systeem van kleine riviertjes en meren. Laten we er dan aan toevoegen dat dit land, op een bepaald

moment in de Geschiedenis, gestructureerd werd door een landbouwmatrix.

Daarna veranderde het landschap in snel tempo onder menselijke druk, in een poging om de natuurlijke dynamieken te meester te zijn. De rivieren zijn georganiseerd binnen strikte, strategische kanalen, de meren worden gereconstrueerd als waterbasins, en het landschap wordt verdeeld in productieparcels.

Urbane groei begint ook op gang te komen en geeft een nieuw beeld aan het territorium, en uiteindelijk wordt het het dominante proces van transformatie en beheert het alle andere parallele dynamieken. Menselijke constructies bezetten het lege land, transformeren landbouwzones, gedeeltelijk verwoesten ze wouden en kleine bossen, en veranderen de onderverdeling van het Landschap. Grote urbane clusters worden dan geconstrueerd en de havenzones beginnen het contact tussen land en zee te domineren.

Deze redenering kan toegepast worden op het Landschap van Laagland, maar, gebaseerd op de studie van kadastrale landbouwopname, is het eigenlijk het evolutionele pad dat de oorsprong is van de meeste bebouwde landschappen.

Menselijke bezetting in het territorium is mogelijk door de herkenning van sporen, hun onderlinge relatie, en bovenal, hun evolutionele dimensies. Welke kentekens stellen welk beeld samen in een bevroren moment? Hoe moeten we hun kwaliteit evalueren? Welke van hen evolueerde in iets anders, welke van hen verdwenen en bijgevolg, welke namen hun plaats in? Hoe interpreteert de mens deze transformaties en op welke manier laat het het leven met andere levende wezens toe?

De sporen van de gemeenschappen vormen belangrijke aspecten van het landschap, en hebben een karakteristieke levensduur. Dat gebeurt vooral omdat de Mens verantwoordelijkheid draagt voor zijn eigen tijd, of in andere woorden, Hij is het product van de sociale, politieke en economische overtuigingen van zijn generatie. En elke generatie gelooft in de uitvinding van formules voor de oplossing van de oneindige problemen van de wereld. De kracht van sporen in het landschap is afhankelijk van de overtuiging van de generatie die ze ingeprint heeft.

De sporen op zich zijn banaal -het zijn imprints veroorzaakt door simpele, alledaagse gebaren die meestal automatisch en ongewild waren, de motivaties achter deze gebaren zijn ook banaal -overleven, leven, de toeëigening van ruimte, de

bescherming van iemand's kinderen, wandelen over dingen, lopen, springen, bevoeren. Deze sporen worden gestempeld in voorgaande lagen van andere sporen van andere individuen, van dezelfde of van een andere samenleving, of bovenop de sporen van erosie, van de materiële degradatie van het territorium zelf zoals regen, wind of zon, die ook banaal zijn.

In elk opzicht zijn het elementaire sporen die processen met betrekking tot de basisfeiten des levens vertegenwoordigen.

Toch is de geconstrueerde tekst zeer complex en moeilijk te ontcijferen door de tijdsoverlappingsen, of door het complexe net van relaties in het Landschap zoals die tussen alle individuen, alle gemeenschappen, alle motivaties, alle geologische fenomenen van de geomorfologie van een plaats en alle entropische processen gerelateerd tot het proces van transformatie door erosie, degradatie en aanpassing van de initiële vormingsstijl van deze territoria.

De periode waarin de uitdrukking van deze sporen bestaat, of ze nu corresponderen met subtiele of agressievere veranderingen, is afhankelijk van de betekenis die we eraan geven. Het ontstaan, het behouden en het verdwijnen van sporen is uiteindelijk afhankelijk van hun betekenis, of anders gezegd, wordt het spoor behouden zolang het betekenis heeft. Als het dat verliest, is het ter ondergang gedoemd.

Laten we even teruggaan naar het evolutionele scenario dat hierboven gegeven werd, en laten we het analyseren vanuit het standpunt van de processen van constructie en destructie van sporen in het Landschap.

We worden er nu toe gedwongen te concluderen dat, als langs de ene kant de herinnering van het landschap cruciaal is voor het behoud van zijn genetische code, langs de andere kant ook evolutie een belangrijke sleutelfactor is, omdat het noodzakelijk is voor het vinden van een plaats door de gemeenschappen van elke generatie.

En als landschap het gevolg is van menselijke overtuiging in het territorium, dan zijn snelwegen, spoorwegen, havenzones en kanalen landschappen, net als landbouwzones, kastelen, urbane nederzettingen en wouden. Het verschil ligt hem in de dialoog tussen de verschillende structuren en hun nabije omgeving. Een goed begrip van deze verschillende dialogen is fundamenteel voor een gepaste en hedendaagse analyse van het territorium.

2.2. Het diffuse als een houding ter toeëigening van het territorium

Mark Kingwell gebruikte de term *Monumentaal-conceptuele architectuur* als referentie naar de kentekende architectuur van de beweging van het Supermodernisme. Deze pragmatische methodologiën waren niet het product van theoretisch of academisch werk, het was eerder deel van een redenering gesteund door sterke filosofische en sociologische overtuigingen van auteurs zoals Heidegger, Derrida en zelfs Arendt.

Architectuur werd met opzet afgezonderd van zijn context, door een steeds groeiende capaciteit van technische ontwikkeling. Dit heeft een nieuw begrip van zowel territorium als de eigenlijk notie van de stad tot stand gebracht. Habermas zei, "de urbane habitat wordt meer en meer gemedieerd door systemische relaties, waaraan niemand een concrete vorm kan geven".

Het leven in de stad wordt niet langer alleen maar door fysieke en ruimtelijke toeëigeningen ondersteund en dat zorgt voor een vertrek van het lichaam van de plaats waar het leeft. De mogelijkheid om in een plaats te verblijven zonder de plaats fysiek te beleven kan misschien controversieel lijken, maar het is nu eenmaal een feit dat technologie afstanden tenniet doet en dat daardoor de nood om fysiek in een urbane wereld te leven, kleiner wordt.

Na ontelbare inspanningen om het evenwicht in de stad te behouden, om het te reguleren binnen zowel het bestaande territorium als het reguleren van deze systemen in homeostatische mechanismen, dringt de vraag zich op of de huidige notie van stad niet simpelweg tenniet gedaan werd.

De recente noties van urbaniteit zijn zich bewust van de uiteenspatting van de grenzen van wat urbaan en wat omliggend is. En, nog belangrijker, is het bewustzijn van de potentieel fatale kracht die deze vaagheid teweeg zou kunnen brengen. Vanaf het punt waarop de limieten niet langer fungeren als de omschrijvende elementen van urbane weefsels, en urbane nederzettingen zich in het wilde weg over het territorium beginnen te verspreiden, worden we geconfronteerd met een diffuse en onhiërarchische massa, waar verschillende logicas met elkaar ten strijde gaan voor hun

reputatie, wat op zijn beurt onze relatie met de ruimte terug moeilijker maakt. Zoals Smith het zei, "ex-urbane slordigheid creëerde uitgestrekte, gezichtsloze huisvestingsgebieden waar de noties van plaats en woning moeilijk waren".

Het diffuse, als een houding ten opzichte van territoriale nederzetting (of meestal, het gebrek ervan) gaf kracht aan de notie van periferie. In grotere urbane gemeenschappen, zoals de meeste drukke steden, is de periferie een entiteit op zich geworden, met specifieke problemen, die anders zijn dan die waar historische urbane clusters gewoonlijk mee geconfronteerd worden.

Het lezen van de eigentijdse urbane context van de belangrijkste steden is een oefening in het verstaan van de evolutionele dynamieken. Het is noodzakelijk dat we een urbaan territoriaal model erkennen waarin steden geen duidelijk gedefinieerde vorm hebben, en waar er geen leesbare transitie is tussen urbane clusters en urbane periferiën, of zelfs tussen deze laatste en het rurale territorium. Elk element wordt opgeslokt in een difuse massa, ongedifferentieerd, verwarrend en amorf.

Wanneer het model van gemagnetiseerde urbane clusters, waar het stadscentrum alle omgevende weefsels organiseert, niet meer toepasbaar is, blijft alleen een verspreiding van woningen, industrie en diensten langs de belangrijkste wegen over. De stad is het neuragisch centrum maar het draagt niet langer bij tot regionale organisatie.

De prangende vraag is op dit punt dus of het mogelijk is om een sterke identiteit aan het diffuse te geven aan de hand van conventionele mechanismen, die Architectuur verstaan als een gecontroleerd object, of of we misschien nieuwe formules voor identiteitsgeneratie zullen moeten ontwikkelen. En, als de conventionele Architectuur meer dan ooit gefocust is op de definitie van internationaal en globaal erkende modellen, hebben ze dan de capaciteit om terzelfder tijd regionale of zelfs lokale identiteiten te genereren?

2.3. Tijd en Ruimte

Wie over landschap spreekt, spreekt over tijd. Het landschap als een evolutionaire conditie. Terwijl elke gemeenschap het nalatenschap van haar eigen tijd draagt en in een territorium opereren volgens de overtuigingen van hun eigen generatie, kunnen we het landschap als een stuk tijd beschrijven, misschien meer nog dan een stuk ruimte.

Tijd, is de duur ingenomen door een gebeurtenis, en creëert de noties van vóór en na. De drie momenten in de tijd - verleden, heden en toekomst - bevatten in zichzelf het concept van transformatie, en dus ook de opeenvolging van gebeurtenissen die een bestaande situatie telkens hertekenen.

Meer nog, Tijd is geassocieerd met de essentiële notie van het efemere. De beelden die de doorgang

van de tijd heeft bevroren in elk moment, definiëren een praktisch inzicht in wat blijft en wat evolueert. Het is dankzij het efemere dat de Mens de transformatie beheert.

Het landschap bevat een zelfbewustzijn van tijdsycli zoals de levensduur van rotsen, de levensduur van water en licht, de levensduur van planten en dieren, de levensduur van mensen.

Zo kunnen we tijd beschouwen als de dimensie die toelaat in de ruimte te evolueren, een eenvoudige beweging te maken van een voet naar de andere, simpelweg wandelen. We concluderen dat tijd het ritme en het tempo bepaalt, waarmee het landschap evolueert en alles dat er in vervat ligt.

Als we het tempo in de tijd afmeten, ontdekken we

snelheid, wat een nieuw aspect toevoegt aan het landschap. In feite wordt de ruimte een belangrijke onderhandelaar tussen de verschillende snelheden en tempo's van het leven: het tempo van de seizoenen, het tempo van oogsten en gewassen, het tempo van overstromingen, het tempo van onthaasting, het tempo van ultra-mobiliteit, het tempo van snel lopen, etc.

In een territorium waar diffusie heerst, determineren de verschillende ruimtelijk dynamieken de snelheden die er zich inschrijven en landschap is hun ultieme expressie. Het tempo van de wagen op de snelweg, het tempo van een wandeling langs een landweg, het tempo van een kleine sloep op het kanaal, of het tempo van een atleet op een looppiste.

Om een accurate expressie te vinden voor de

complexiteiten die een landschap in zich draagt, moeten we dus de complexe menselijke relaties onderzoeken en de daaraan verbonden territoriale noden.

2.4. Het lineaire park in de context van het territorium met infrastructuur

Onze notie van tijd is de laatste honderd jaar enorm veranderd. Vandaag leven we sneller, bewegen we sneller, en zijn we sneller onderling verbonden. Een voorwaarde voor deze verandering was een enorme verschuiving in mentaliteit en een consequente transformatie van ons begrip van territorium. Steeds sneller hadden we nood aan sterkere, meer effectieve en, meestal ook, grotere, infrastructuren, zoals vliegtuigen, snelwegen, hogesnelheidsspoorwegen, glasvezelnetwerken etc.

De implementatie van deze infrastructuren in het territorium volgde abstracte modellen, deze nieuwe netwerken waren niet bezorgd om het bestaande territorium, omdat hun enig doel de verbinding tussen twee punten, over gelijk welke afstand, was. Het tussenliggende territorium was gewoon de afstand die tenniet gedaan moest worden. Dit was geen nieuwe notie, net zoals het Romeinse Rijk reeds al zijn overwonnen territoria verbond via een abstract wegennet, waar de nieuwe urbane nederzettingen gebouwd werden naargelang de gemiddelde dagelijkse afstand die de legers moesten afleggen. Een ander voorbeeld was het systeem van bewatering, ook een abstract netwerk, waarvan het enige doel de voorziening van vers water voor de groeiende steden was.

Het directe gevolg van deze nieuwe wil van de twintigste eeuwse generaties, gevoed door het nieuw gedroomde territorium, was de verwijdering van afstanden uit het mensenleven.

Hoe geavanceerder de technologie, hoe brutaler de impact van de abstracte constructie van netwerkinfrastructuren.

Als we denken aan de implementatie van infrastructurale abstracte netwerken in diffuse en onhiërarchische territoria, kunnen we ons met gemak de potentiële conflicten inbeelden. Eigenlijk is het zelfs zo dat langs de ene kant het diffuse oorsprong gaf aan complexe problemen inzake onze fysieke relatie met het territorium, en langs de andere kant, de nieuwe netwerken conventionele noties van ruimte in verschillende dimensies zoals als symbool, socio-economische en geo-politieke conventie en als fysiek systeem etc., teniet deden.

Wanneer de stad duidelijk zijn historische limieten overstijgt, als een direct consequentie van compulsieve wildgroei, is er een progressief verlies van territoriale identiteit, en, daarom, een verlies van collectief, symbolisch en ruimtelijk bewustzijn. En wanneer we afhankelijk worden van abstracte netwerken, met een minimale nood aan fysieke ruimtelijke relaties, zal dit gebrek groter worden.

Maar terwijl urbane centra nog steeds dienst doen als een deel van gemeenschapsidentiteit door hun symbolische kracht, al ware het slecht door bevroren musea, wat blijft er dan over voor urbane periferiën? Traag maar gestaag vermeerderden ze hun omvang maar verminderde hun identiteit, tot op het punt dat een groot deel van het diffuse gewoon stopte dienst te doen als urbaan weefsel, en ongewenste, vergeten overblijfselen werden.

Vanaf het moment dat we ons hiervan bewust werden, werden we ons ook bewust van de dringende nood aan het vinden van oplossingen voor de urbane overblijfselen. Wat zouden ze kunnen zijn, en hoe zouden ze dienst kunnen doen als coherente zones van urbane consolidatie? Hoe kunnen we beginnen aan het onontbeerlijke verbingsproces van de verschillende toeëigeningsprocessen, zoals kadastrale opname van landbouw en de urbane nederzettingen, of zelf tussen de lokale schaal van de stad en de territoriale schaal van infrastructurale netwerken?

In deze context wordt de notie van het lineair park, als een gearticuleerde en hiërarchische opeenvolging van ruimtes, waar een programma van fruitteelt, actieve recreatie of sport vervuld kan worden, strategisch bruikbaar.

Het lineair park wordt zelfs nog belangrijker als we de lineariteit van de meeste van de voornaamste infrastructuren erkennen. Eigenlijk kan het simultaan als een coherent systeem voor het aan elkaar hechten van het divers lappendeken gecreëerd door verschillende territoriale gebruiken (urbaan, industrieel, landbouw, bosbouws, etc.), en als een sterke buffer voor nieuwe toeëigeningsmechanismen dienst doen. Deze

lineaire opeenvolging van ruimtes vestigt nieuwe verbindingen in zowel de overlangse als de transversale assen.

De eersten gaan direct in tegen de territoriale schaal van de infrastructuur, wat hen het potentieel biedt om doorslaggevende structurele systemen, met een leidende rol in het landschap en de urbane context, te worden. Voorts kan de lineaire structuur fungeren als een groene corridor met een reactivering van de omgeving, door het herverbinden van urbane nederzettingen met de buiten-matrixen, en door de fundamentele biologische functies opnieuw te verzekeren.

De tweede zijn de essentie van het werk van hereniging van de onsamenhangende weefsels in een coherent urbane sequentie, waar de verbindingen het potentieel hebben om direct te antwoorden op gedetecteerde noden. Het transversale systeem heeft ook een belangrijke functie in de heropleving van de doordringbaarheid van het landschap, dat verloren gegaan is in de onoverwinbare barrières van de infrastructuren.

Maar het systeem van implementatie van een lineair park in een territorium met een bepaalde erfenis en aandringende conflicten kan een uitputtende oefening zijn, omdat het zich moet inlaten met publieke en private investeerders, met de publieke opinie, socio-economische druk, geo-politieke strategieën en steuninvesteringen. Daarnaast, is het zo dat als we in grote delen territorium werken, het onvoorspelbare het enige voorspelbare wordt.

Daarom, moet men het, parallel aan het proces van de ontwikkeling van een lineair park als een nieuw structureel systeem dat in staat is het territorium te herenigen en om overblijfselen te redden van vergetelheid, noodzakelijkerwijs operationeel maken door zowel ruimtelijke als temporale strategieën te volgen.

2.5. De landbouw matrix en de notie van capillariteit

Laten we ons een landbouw matrix voorstellen, dat bestaat uit een kadastrale opname dat standhoudt door zijn validatie in tijd en zijn opeenvolgende heruitvindingen en consequente aanpassingen aan de verscheidene noden en wensen van de gemeenschappen.

Dit matrix is het resultaat van de combinatie van twee basiselementen: het perceel, een gestructureerd en structurele leegte die de essentie van de identiteit van landbouw van dit deel van het territorium looft en op zichzelf een eenheid van de matrix uitmaakt; en het pad, dat een communicatienetwerk binnen de matrix vestigt, dat de verbinding tussen de binnen- en de buitenbuffer mogelijk maakt.

Als men een territorium via een landbouw matrix wil bekrachtigen, wordt men geconfronteerd met de complexe gebuiken van de parcelen. Het lappendeken van gebuiken in een mix van publieke en private gebuiken (waarvan de laatste privaat of corporatief kunnen zijn), staat meestal de definitie van een globale interventie gedeeltelijk of geheel in de weg. In dit geval, is succes afhankelijk van een grote variëteit aan factoren, zoals de compromissen tussen nationale, regionale en lokale besturen, de

compromissen tussen gemeentes en private eigenaars of zelfs van de politieke strategieën en grote publieke en private investeringen.

Maar wanneer men focust op het paden-netwerk, wordt men zich bewust van het openbaar nut, omdat verbindingen binnen de matrix noodzakelijkerwijs verzekerd moeten worden. Daarom, door een nieuwe territoriale strategie te definiëren aan de hand van dit netwerk, wordt het proces van implementatie van een park niet alleen gemakkelijker maar ook meer realistisch.

Ten slotte, introduceert het gebruik van het pad als het centrale thema voor de formele compositie en hiërarchie van de site, een notie van capillariteit als de structuur van het gewenste landschap. De capillariteit heeft het potentieel om gebruikt te worden als mechanisme voor ruimtelijke verbinding, als een oplossingsproces voor thematische programmas binnen het interventiegebied en, bovenal, als een instrument voor het creëren van een nieuw park met een sterk en samenhangend beeld in zijn territoriale context.

3. ALGEMENE STRATEGIËN VAN HET VOORSTEL

3.1. Methodologische aanpak van operationele schalen

Een methodologische aanpak in de context van dit territorium houdt een begrip van twee operationele schalen in: de meer abstracte schaal van de snelwegstructuur, en de lokale schaal van de urbane cluster van het District Merksem.

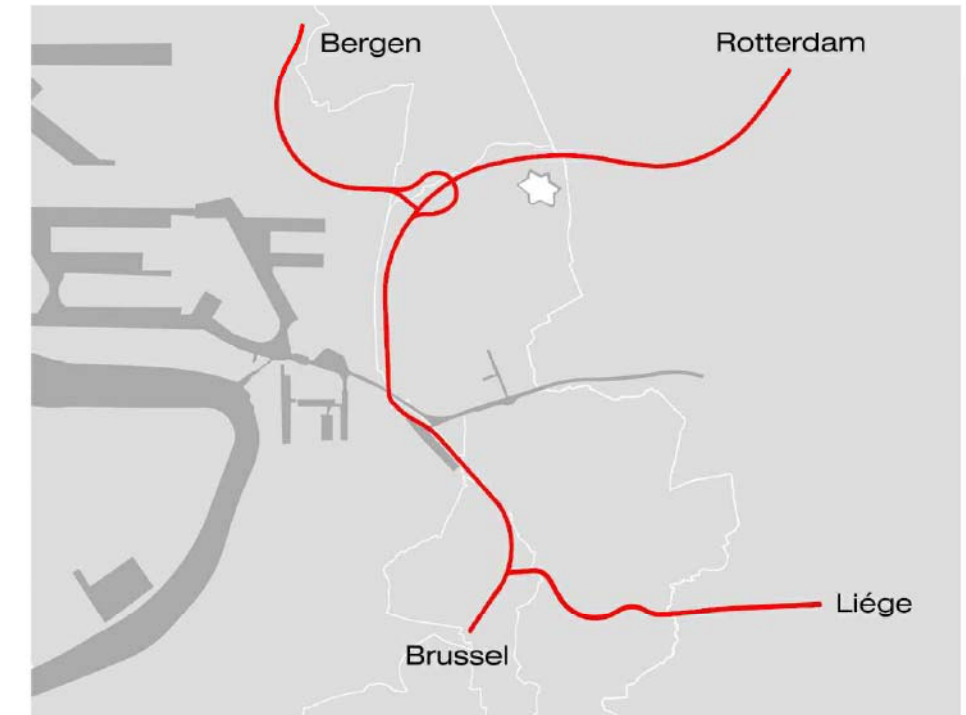
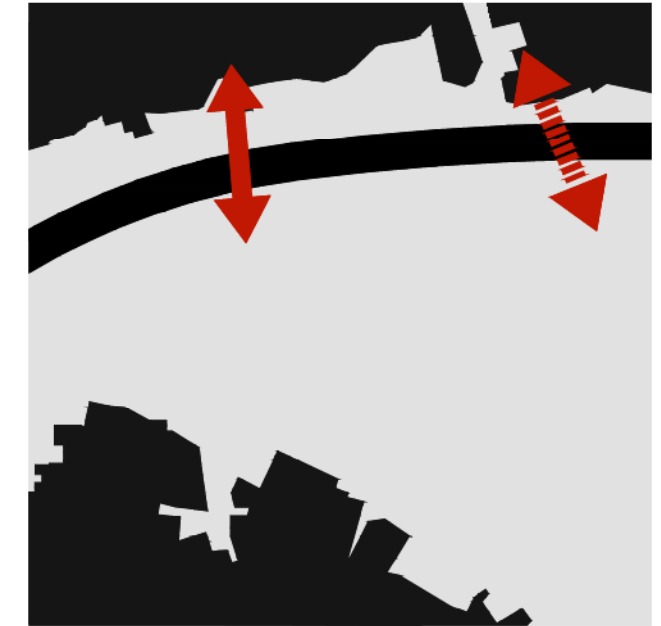
Het eerste niveau, de abstracte schaal van de snelweg, activeert de nationale en internationale schaal van de interventie, aangezien deze infrastructuur dienst doet als een van de voornaamste links naar belangrijke urbane centra langs de as Amsterdam/Parijs.

Het kan bijna geconceptualiseerd worden als een ontastbare uitdrukking in de territoria waardoor het loopt, een krachtig gebaar, sterk genoeg om de territoriale opdeling open te rijten waar nodig, om zijn twee zijden op te splitsen waar nodig door het belemmeren of hinderen van de communicatie, en vooral door het blokkeren van de transversale doordringbaarheid in het landschap.

Het tweede niveau, de lokale schaal van de urbane cluster van Merksem, staat ons toe de urbane dynamiek in dit specifieke territorium te begrijpen, alsook de groeiende en evolutionele processen van urbane weefsels, de opkomst en ontwikkeling van de perifere zones en de vorming van een breder begrip van het functioneren van het diffuse.

De gecombineerde analyse van de twee schalen laat ons toe de functionele zones te definiëren binnen dit deel van het territorium, alsook zijn interne dynamieken, zijn relaties met verbonden zones, en de graad van complexiteit van de contactlijnen binnen de verschillende zones.

Wij geloven dat de zorgvuldige studie van de belangrijkste contactlijnen in dit gebied ons toe zal laten een duidelijkere definitie opstellen voor de methodologische benadering voor dit nieuw voorstel.

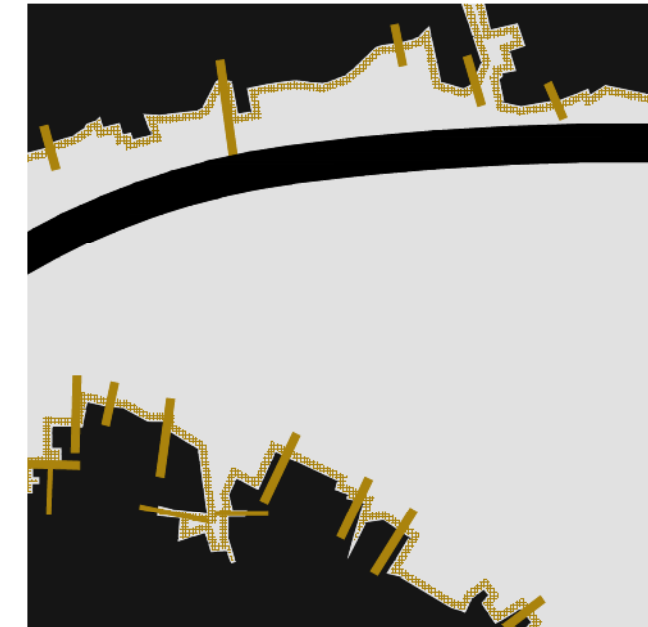

3.1.1. De verbinding tussen het woonweefsel en de landbouwmatrix

In de verbindingslijn tussen het zuidelijk deel van de site en de stedelijke rand van Merksem, toont het woonweefsel zich als onverzorgde achterkanten en onafgewerkte bouwblokken. Deze situatie resulteert in slecht onderhouden speculatieve terreinen die de sfeer van verlaten en onaantrekkelijk stadsdeel alleen maar vergroten.

De idee van het lineaire park kan in deze context als een consolidatie werken van de stedelijke rand, met gedefinieerde kwaliteiten en een goed georganiseerde reeks programma's en vormen. Een keer deze structuur in voege is, wordt de mogelijkheid geopend om aan stedelijke gecontroleerde ontwikkeling te doen om die randen verder op te lossen.

3.1.2. De verbinding tussen snelweg en landbouwmatrix

De verbinding tussen snelweg en landbouwmatrix wordt sterk bepaald door grondophogingen die de as mogelijk maken.

De abstracte en redelijk brutale inplanting van de infrastructuur scheurde de percelen die er meteen aan grenzen. Wat er overblijft van de verplichte verwerving van de terreinen zijn kleine overblijfselen van percelen, die voor private gebruiken bestemd bleven. Zelfs al kunnen enkelen ervan nog steeds als landbouwfragment fungeren of kleine groentetuinen, de meesten liggen er gewoon verlaten bij.

Het is een feit dat de overblijfselen weinig waarde hebben op zichzelf, maar als geplaatst in ene logische articulatie tussen snelweg en landbouwmatrix, kunnen ze wel een

belangrijkere rol spelen. Ze kunnen de condities creëren voor een meer coherente inname van de percelen waaraan ze grenzen. In andere woorden, door projectuele aanpak met elementen zoals terreinmodellering, taluds of zelfs bosaanplantingen, kan de snelweg van de rest van het park afgeschermd worden op fysische, visuele en geluids niveaus.

3.2. Het ontstaan van een mediërend territorium

Tussen beide structurele assen van het park, ontwikkelt er zich een territorium dat aan volgens andere dynamiek opereert, zwel in termen van het aantal contactpunten dat het laat toenemen als in termen van de strategieën die we er definiëren. We noemen het vanaf nu het mediërende territorium. In dit mediërende territorium wordt de landbouw centraal gesteld, niet door de creatie van een agricultuurpark maar door een soort onderhoudsgarantie en zelfs verbeteringen aan de landbouwpraktijk.

Een ander belangrijk thema is het sportprogramma. Hier gaat het vooral om de bestaande clusters te verbinden, die op dit moment volledig ongearticuleerd zijn. De haalbaarheid van die verbindingen hangt af van de implementatie van het capillaire netwerk als hoofdthema voor de lineaire parkstructuur, en zal zorgvuldig besproken worden in wat volgt.

We mogen ook niet vergeten dat er een

gereserveerde zone is voor nieuwe weginfrastructuur. Dit belemmert de projectie van sommige nieuwe min of meer finale oplossingen voor het grootste deel van het mediërende territorium. Die oplossingen zouden immers zowel duurder als langer tijd vergen. Op dit moment domineren we de algemene situatie niet, wat ons doet besluiten enkel lichte oplossingen voor te stellen, die later makkelijk stopgezet of zelfs ongedaan gemaakt kunnen worden.

3.2.1. Kadasteranalyse in het mediërende territorium

Zelfs een simpele analyse van een interventiegebied laat ons toe het sterke landbouwkarakter van het landschap te onderscheiden.

Ook al is landbouw op dit moment niet meer aanwezig op sommige connectiepunten, de kadastrale percelering toont hoe het territorium geëvolueerd is als vreedzame agricultuurmatrix waarbinnen de meeste percelen nog steeds als landbouwkavels opereren.

Zoals eerder aangehaald, is het algemene idee voor het mediërende territorium dat de landbouw versterkt wordt als hoofdthema voor het parkleven. Het vertrekpunt is de overtuiging dat in dit geval, de landbouw een waarde in zichzelf is (zij het niet de enige) die we moeten vrijwaren. Het managen van natuurlijke rijkdommen en productie middelen zouden verbeterd kunnen worden tot een state-of-the-art unieke leidraad.

Om dit te bereiken is een collectieve herorganisatie van de landbouwproductie en commerciële

strategieën noodzakelijk om toegevoegde waarde te creëren voor de eindproducten, door middel van goed beheer en innovatieve engagementen. Daarnaast gaat het om een onvermijdelijke integratie van elk van de actoren in een managementassociatie dat de toepassing van deze praktijken en de programmering van geassocieerde activiteiten regelt (bv. Pedagogische acties die zich richten op schoolgaande jeugd; verwelkomings- en oriëntatieacties voor parkbezoekers, promotie en contextualisatie over het parkaanbod (goederen en activiteiten).

3.2.2. De notie van het capillaire toegepast op het sportthema

Als we het capillaire concept willen articuleren volgens de verschillende thema's van dat lineaire park, dan dient het zo ontwikkeld te worden dat het effectief kan antwoord bieden op diverse thematische randvoorwaarden. Daarbij moet het netwerk van capillaire paden in de eerste plaats vlotte, comfortabele en gemakkelijk leesbare verbindingen in het territorium bevatten.

We hanteren het sportthema hier als een mogelijkheid om het capillaire concept op te laden aangezien het belang dat dit soort activiteiten spelen in de programmatie van dit park.

Er zijn nu vier sportzones in het projectgebied, één in het oostelijk deel, en drie in de centrale zone, waarvan er één (de meest westelijke) uit een baseballveld bestaat.

Daarnaast stellen we twee nieuwe zones voor: één in het centrale deel (dicht bij de stadsrand), en één met een lineair karakter in de westelijke rand van het park.

Algemeen is de strategie om de locaties buiten de gereserveerde snelwegzone te consolideren en enkel lichte programma's met lage capaciteit voor te stellen voor die terreinen binnen die zone. Voor deze laatste denken we bijvoorbeeld aan informele speelvelden.

De locatie van de bestaande sportvelden volgt geen logica van aaneengesloten ruimte.

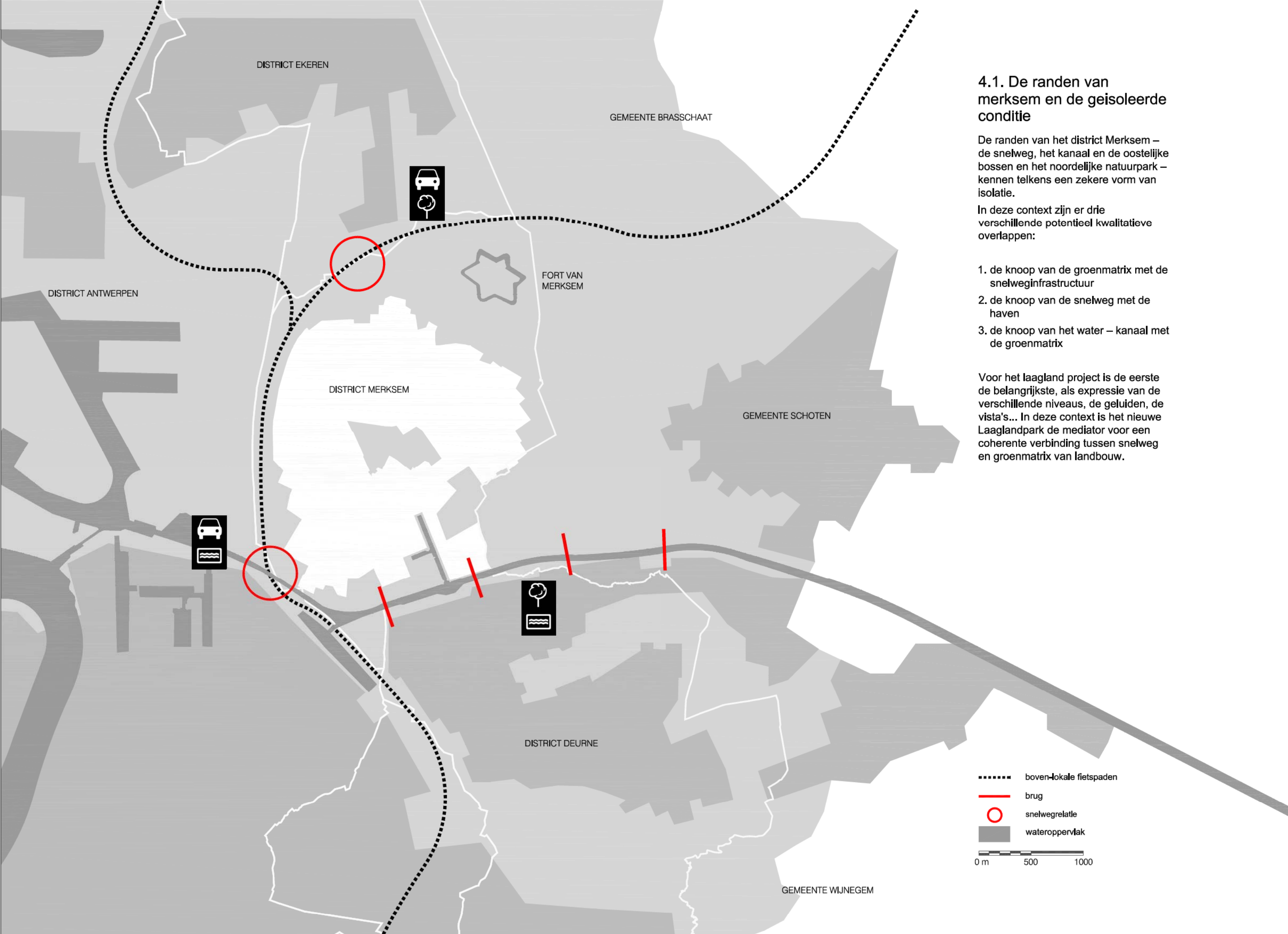
Daarom situeren we de nieuwe zones op strategische locaties waar we geloven dat de

sportactiviteiten realistisch kunnen ingezet worden als verbindende elementen.

Zoals eerder aangehaald is het territoriaal verweven van het park volledig afhankelijk van de capillaire structuur van landbouwpercelen en paden met hun landbouwnatuur. Ze worden opgeladen met diverse manieren om er gebruik van te maken of er gewoon van te genieten: zachte en actieve recreatie. Op die manier worden de functionele bedieningspaden van de landbouwpercelen, die op dit moment maar een doel dienen, belangrijke ondersteuners van het sportthema.

Het doel is niet de sportactiviteiten hier te gaan definiëren als enige thema voor het park, maar net de haalbaarheid en draagkracht aan te tonen van het capillaire netwerk, waar sportthema al voorbeeld gebruikt wordt. We geloven immers dat deze oplossing de mogelijkheid in zich draagt om op een veelheid aan thema's te kunnen reageren.

4.1. De randen van merksem en de geïsoleerde conditie

De randen van het district Merksem – de snelweg, het kanaal en de oostelijke bossen en het noordelijke natuurpark – kennen telkens een zekere vorm van isolatie.

In deze context zijn er drie verschillende potentieel kwalitatieve overlappen:

1. de knoop van de groenmatrix met de snelweginfrastructuur
2. de knoop van de snelweg met de haven
3. de knoop van het water – kanaal met de groenmatrix

Voor het laagland project is de eerste de belangrijkste, als expressie van de verschillende niveaus, de geluiden, de vista's... In deze context is het nieuwe Laaglandpark de mediator voor een coherente verbinding tussen snelweg en groenmatrix van landbouw.

..... boven-lokale fietspaden
 — brug
 ○ snelwegrelatie
 ■ wateroppervlak

0 m 500 1000

GEMEENTE BRASSCHAAT

DISTRICT EKEREN

DISTRICT ANTWERPEN

FORT VAN MERKSEM

DISTRICT MERKSEM

GEMEENTE SCHOTEN

DISTRICT DEURNE

GEMEENTE WIJNEGEM

4.2. Groengebieden

De studie van de groengebieden binnen de interventiezone in haar bredere context laat ons toe de ecologisch belangrijke rol te begrijpen van het noordelijk natuurpark en de oostelijke bossen.

Binnen het Laagland gebied vraagt de groene corridor een duidelijke expressie. Alhoewel het park nu wordt gelabeld met een gemiddelde biologische waarde, kan het in de toekomst wel de rol spelen van een corridor van ecologische activatie en verbinding.

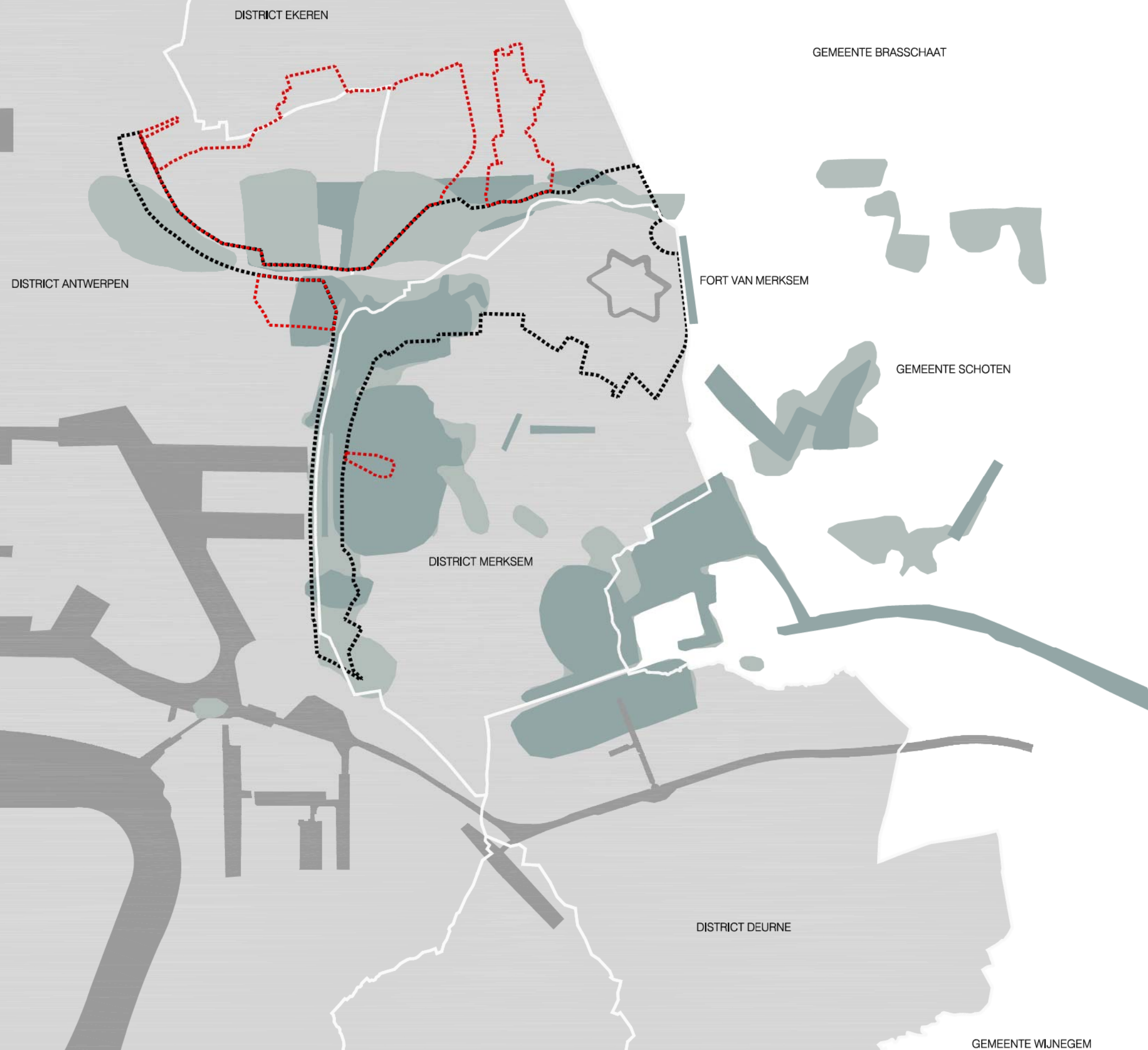
- projectgebied
- synergie-gebied
- zeer lage ecologische waarde
- lage ecologische waarde
- matige lage ecologische waarde
- gemiddelde ecologische waarde
- hoge ecologische waarde
- zeer hoge ecologische waarde
- natura 2000 netwerk

0 m 500 1000

4.3 Overstromingsgebieden

De afbakening van de overstromingsgebieden bepaalt ook de territoriale programmering. Deze gebieden zullen als maximaal permeabele ruimtes fungeren, waar de ecologische waarde kan verbeterd worden door enkele projectmatige beslissingen.

Het ontwerp van dit soort gebieden volgt een modeleringsoefening, waarbij de topografie de bepalende factor is om altimetrische correcties door te voeren in de waterhuishouding.

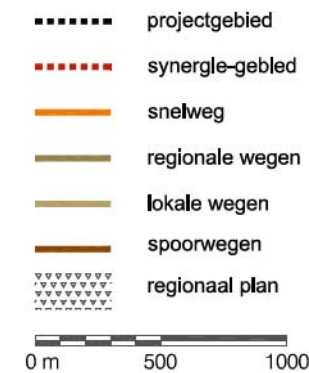

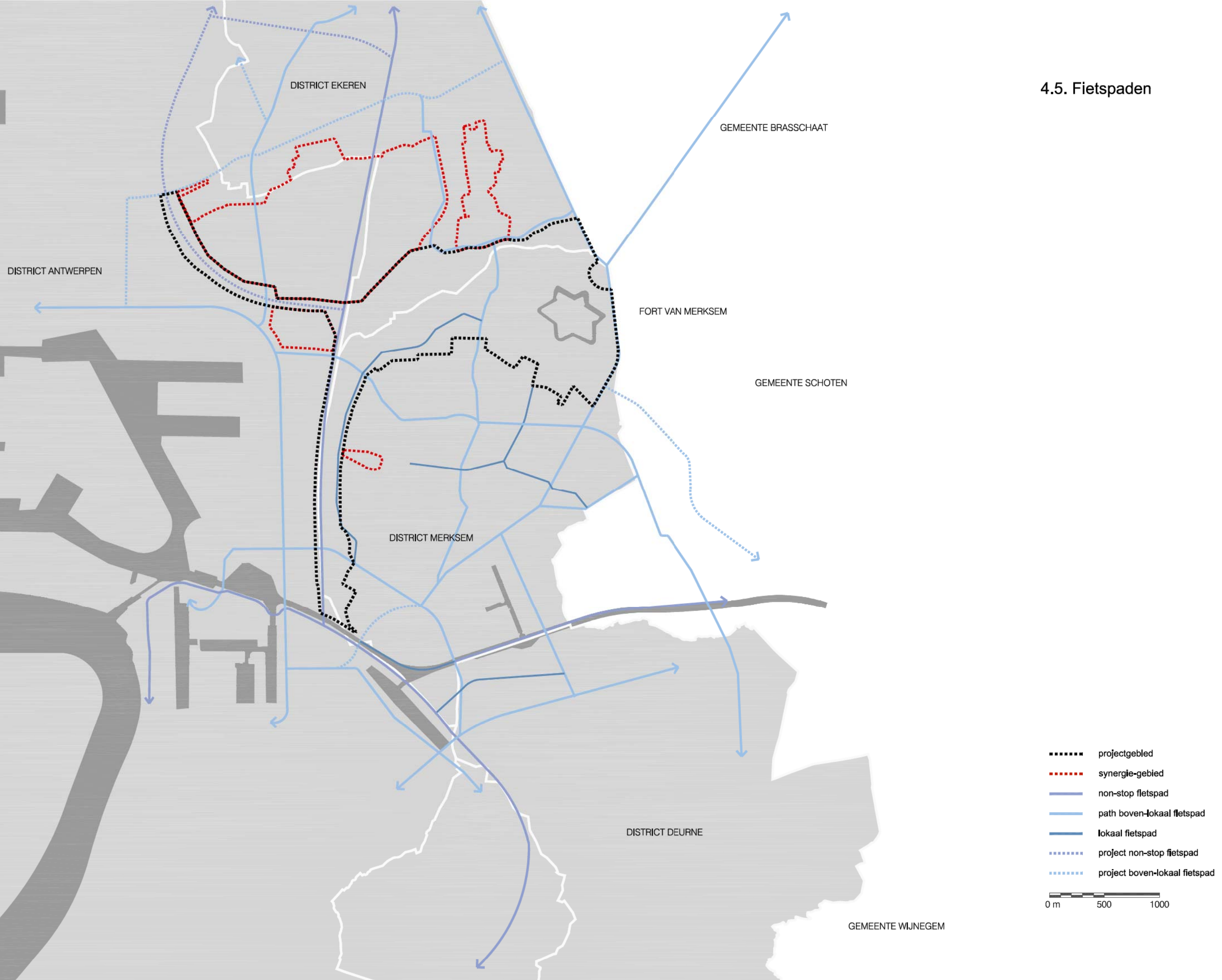
4.4. Padennetwerk

De regionale snelweg Amsterdam-Parijs (A1-E19) is de hoofdas in dit gebied die ook het interventiegebied domineert. De nationale verbindingen zoals de N1, N129 en N180 spelen een belangrijke rol in de ruimtelijke connecties van het gebied en tezelfdertijd ook haar verdeeldheid. Tenslotte is er een complex netwerk van kleine wegen en lokale paden, dewelke Merksem verbindt met de aanliggende gebieden.

Projectmatig, om te opereren op de schaal van het mediërende, heeft die schaal logischer wijze betrekking op het verbinden van lokale wegen met het landbouwnetwerk.

4.5. Fietspaden

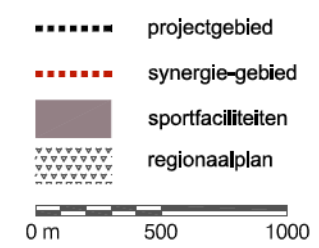

4.6. Sportgebieden

De hoofdconclusie die volgt uit de analyse van de bestaande sportvoorzieningen, is hun onderlinge disconnectie.

Het capillaire systeem van paden kan onderzocht worden als verbindend netwerk tussen de sportfaciliteiten. Bovendien kunnen die landelijke wegen nieuwe functies toevoegen aan de sportactiviteiten: wandelpaden, looppistes, ruitrijroutes, etc.

Het binnengebied van het Merksemfort, dat nu al als sportvoorziening fungeert en in het masterplan van de forten als avontuurpark omschreven wordt, kan verder ontwikkeld worden met meer aandacht voor actieve recreatie in een natuurlijk kader.

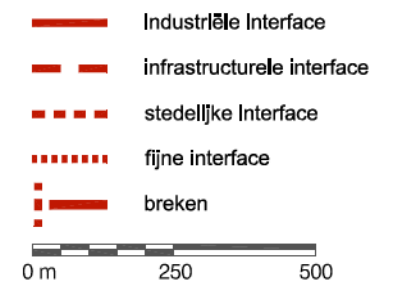

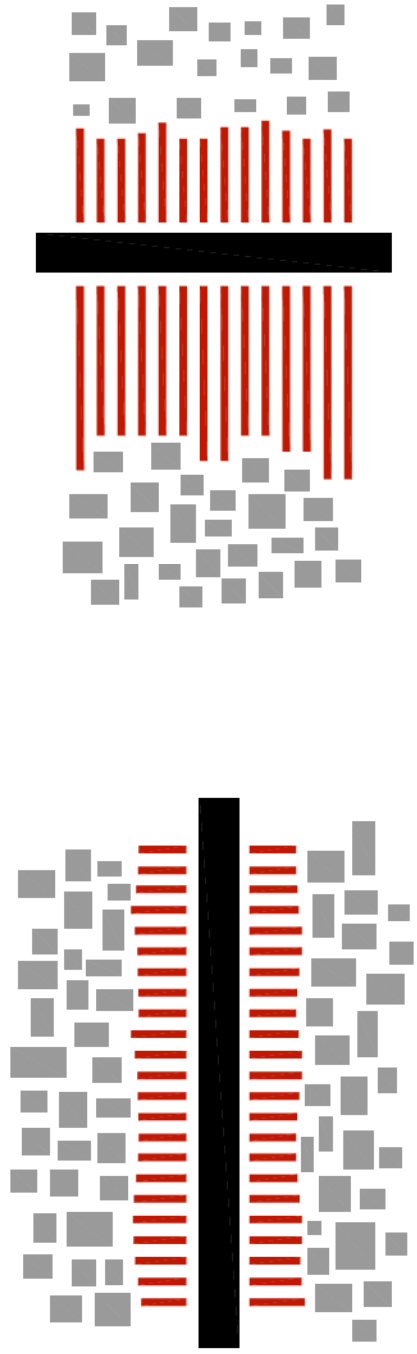

5.1. Interfaces

De evaluatie van de lineaire interfaces van het gebied, levert vier intensiteiten op, in termen van kwaliteit:

1. Industriële interface, in het contact tussen de site en de industriële cluster aan de westelijke rand
2. Infrastructurale interface, waar de snelweg de site doorkruist
3. stedelijke interface, in het contact tussen woonweefsel van Merksem en het projectgebied
4. fijne interface, waar het noordelijke woonfragment aan de site grenst

de knoop van de grondgebied
met de interface

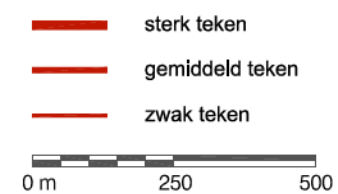

5.2. Ruimtelijke toeïgning

Ruimtelijke toeïgning an de projectzone wordt o.a. verzekerd door de padenstructuur van wat we het capillaire netwerk noemen, samen met de wegen die het landschap doorsnijden warvan enkelen ook de snelweg overbruggen.

Conceptueel fungeert dit capillaire netwerk als de modus operandi voor het territorium, en brengt een nieuwe structuur en hiërarchie met zich mee. Daaraan gekoppeld moeten ook de functies en programmering van dat capillaire netwerk herbedacht worden.

5.3. Eigendomssituatie en transformatieintensiteit

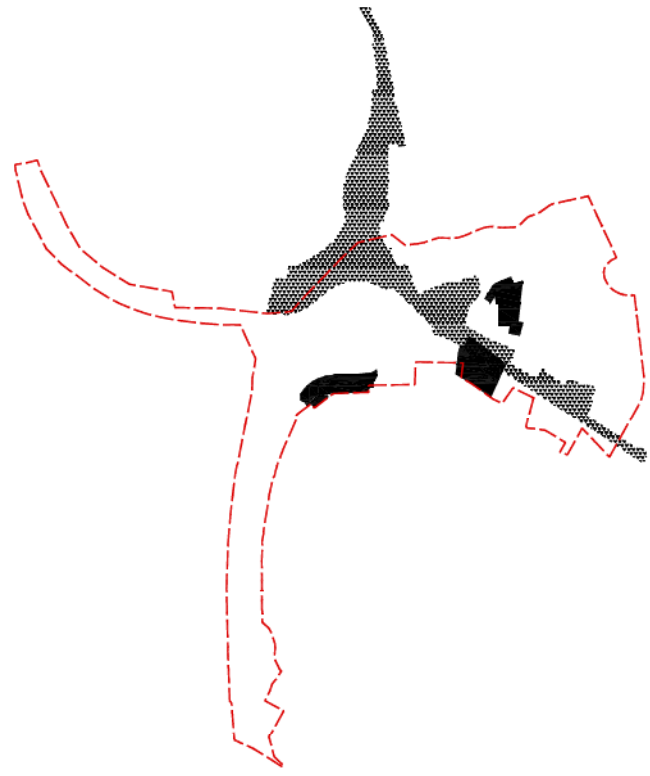
De analyse van de eigendomsstructuren wordt hier aangewend om de vrijheidsgraad in termen van transformatie te bepalen.

De percelen in openbare eigendom (zij het de lokale overheid, de stad Antwerpen of het Vlaams gewest) kunnen een vergaande transformatie verdragen. Andere terreinen in private eigendom (zij het in individuele eigendom of collectieve) kennen gradueel minder transformatiepotentieel, tot waar er geen ingreep mogelijk is.

Als we de gereserveerde gebieden voor uitbreiding van de infrastructuur overlappen, kunnen we ook een rekes percelen bepalen die nieuwe 'lichte' bestemmingen kunnen krijgen.

- - - projectgebied
- gereserveerde gebieden
- Stad Antwerpen
- Staatsdomeln
- Huisvestingsmaatschappij
- Privé
- Vlaams Gewest
- Vervoersmaatschappij

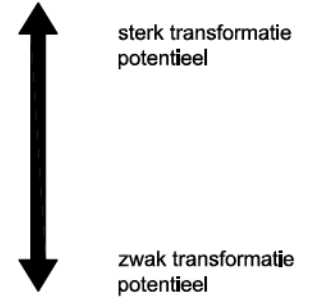

- projectgebied
- gereserveerde gebieden
- mogelijke interventie

- projectgebied
- gereserveerde gebieden
- Stad Antwerpen
- Vlaams Gewest

- Stad Antwerpen
- Vlaams Gewest
- Staatsdomein
- Vervoersmaatschappij
- Hulsvestingsmaatschappij
- Privé

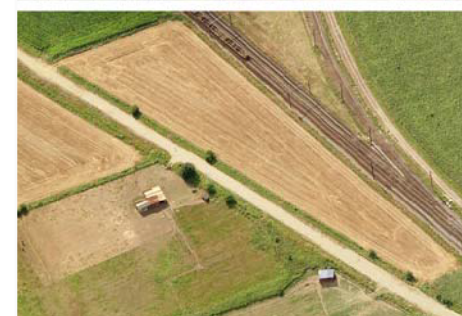

5.4. Functies

De vier overwegende gebruiken in het gebied zijn: sport en recreatie, landbouw, verkavelingen en het kerkhof.

Het besef van de intrinsieke kwaliteiten die sommige van deze programma's in zich dragen en daarbij de notie van hun onderlinge disconnectie, moet aangepakt worden met een eenmakende projectstrategie voor die ruimte. Opnieuw wordt het padennetwerk ingezet binnen specifieke doelgebieden om op een haalbare manier de diverse programma's aaneen te rijgen.

- sportveld en speeltuin
- kerkhof
- landbouw
- verkavelingen

0 m   250   500

6. Het capillaire als dynamische structuur van het landschap

Zoals eerder aangehaald trokken we de conclusie dat we door het capillaire padennetwerk en publieke programma's een nieuwe landschapsstructuur kunnen creëren, als een soort lineair park.

De kwalitatieve groene gebieden trachten een direct antwoord te bieden als mediërend landschap. Vanuit de siteanalyse werden er twee grenszones gedefinieerd: één in het Noorden, waar de site met de snelweg interactie aangaat en één in het Zuiden waar de site aan Merskem grenst.

Als we een sterke structuur en coherente hiërarchie in het capillaire netwerk brengen, kunnen verschillende paden verschillende kwaliteiten krijgen, naargelang de verschillende functies die ze vervullen. Sommige paden kunnen thematische programma's krijgen, andere kunnen belangrijke verbindingroutes worden van binnen naar buiten, terwijl nog anderen belangrijke buffer/transities binnen de territoriale context kunnen opnemen. Door vegetatie toe te voegen, water, talluds en andere structurele elementen, krijgt het capillaire netwerk een belangrijke opdelende functie.

Op dit moment moeten we vermelden dat de meest belangrijke lineaire structuren in het capillaire netwerk de twee assen zijn waartussen het lineaire park zich opspant. Deze assen rijgen de interventiezone aan alle territoriale dynamieken rondom, lossen de verbindingproblemen op door de aansluiting op het wegennetwerk en voegen een nieuwe onderverdeling toe zoals hierboven beschreven.

In relatie tot het sportgebeuren hebben die twee assen ook een belangrijke rol te spelen, in de zin dat ze de verschillende sportclusters aaneen linken, terwijl die op dit moment volledig los van elkaar opereren. Samen met de andere paden wordt er zo een reeks activiteiten gestimuleerd zoals fietsen, paardrijden, lopen...

Elk van beide assen bieden een oplossing op verschillende problemen. De zuidelijke structurele as van het park laat toe om specifieke contactpunten te definiëren of transitie sequensen van het woonweefsel naar de landbouwmatrix, en vice-versa. De contactpunten kunnen ook gezien worden als toegangen tot het park langswaar het interne capillaire netwerk ontsloten wordt in het parkgebied. Deze as is ook de consoliderende structuur voor de rand van het woonweefsel van Merskem die ook een oplossing vraagt.

Daarnaast definieert de Noordelijke structurele as een overgang tussen de landbouwmatrix en de zone rond het fort van Merksem. Daarbovenop ondersteunt deze as de oversteken over de snelweg en verbindt hen met het capillaire netwerk.

verbinding sportgebieden

stedelijke rand

landbouwgebieden in afwachting van toekomstige programmatische invullingen

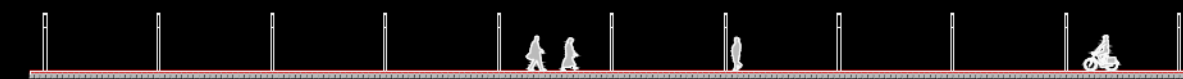

mediërend territorium tussen lineaire parkstructuur / gereserveerde zone

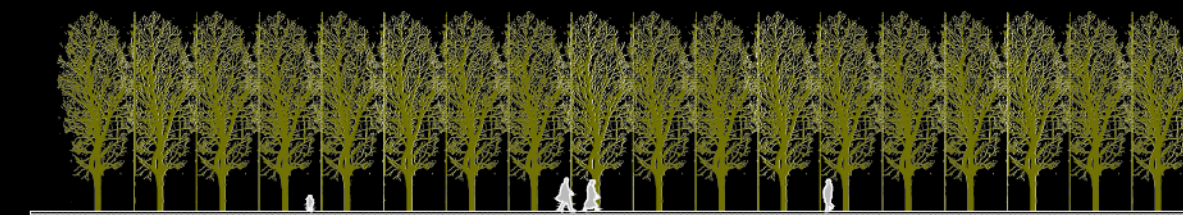
6.1 Het capillaire netwerk als ontwerpconcept

Het nieuwe capillaire landschap is opgebouwd uit verschillende lagen, waaronder: de paden, de vegetatie als punctuele elementen, lineaire assen en structurerende massa's, water, taluds en lijnvormige structuren.

Dit materiaal vormt het vocabularium van landschapsinstrumenten die het territorium zullen herorganiseren. We presenteren op dit moment een "abacus" van diverse typologische oplossingen voor elk onderdeel, die elk een oplossing kunnen bieden voor de specifieke noodzaken.

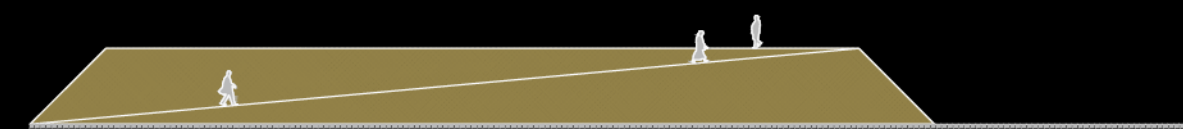
A_Paden

B_Vegetatie

C_Water

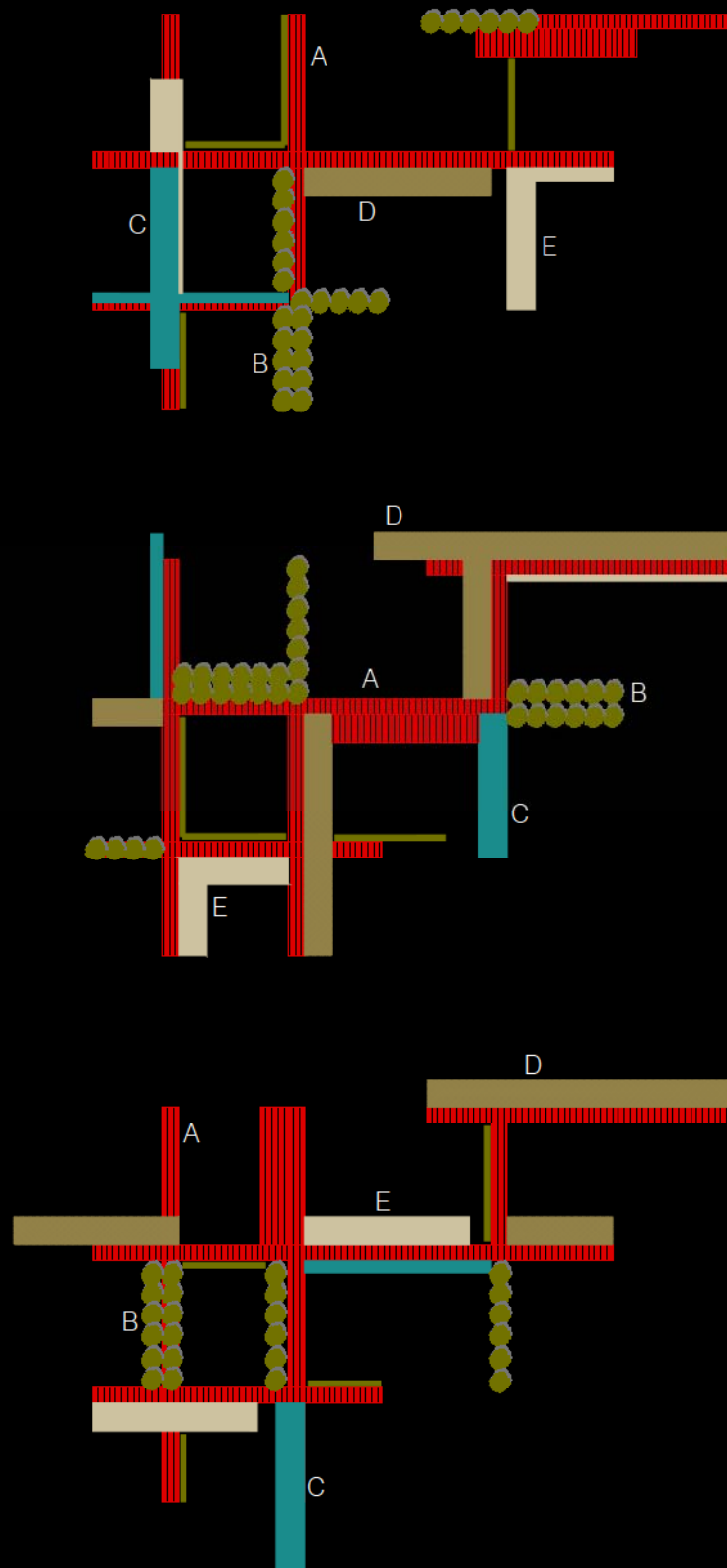

D_Taluds

E_Lineaire structuren

Drie verschillende plancombinaties van project-elementen

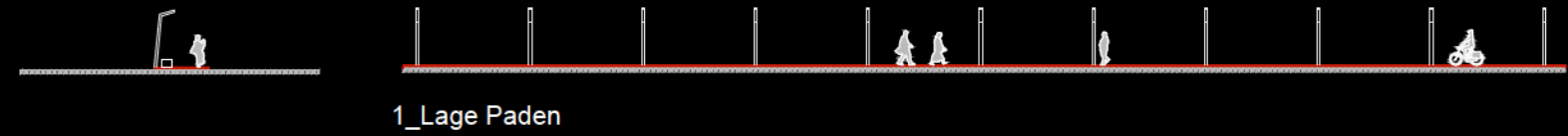

Fysische types

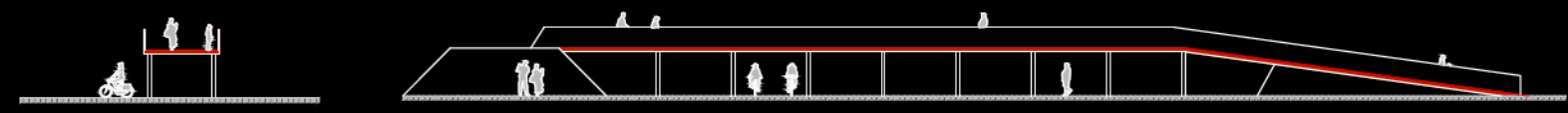
- A_Paden
- B_Vegetatie
- C_Water
- D_Taluds
- E_Lineaire structuren

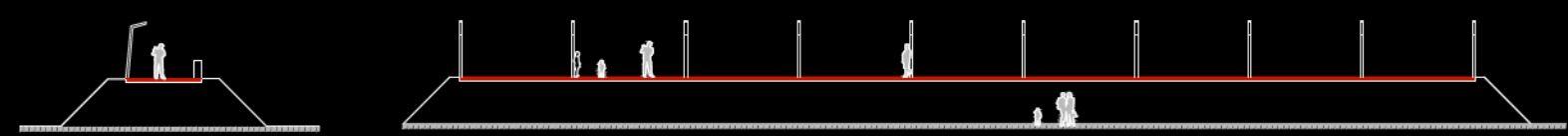
6.2. Typologische Oplossingen

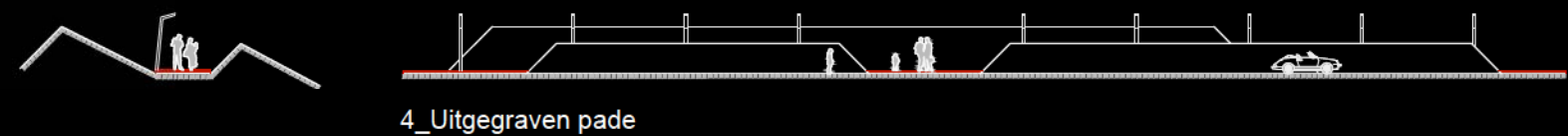
1_Lage Paden

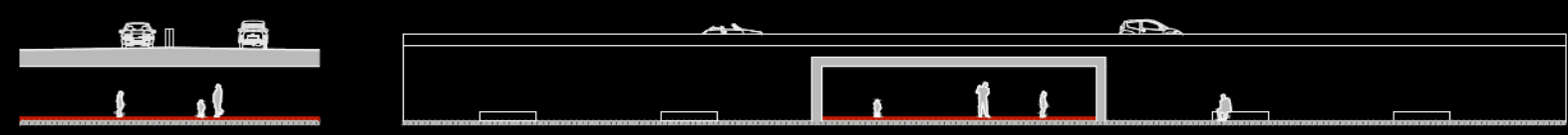
2_Hoge Paden / permeabiliteit

3_Hoge Paden / bescherming

4_Uitgegraven pade

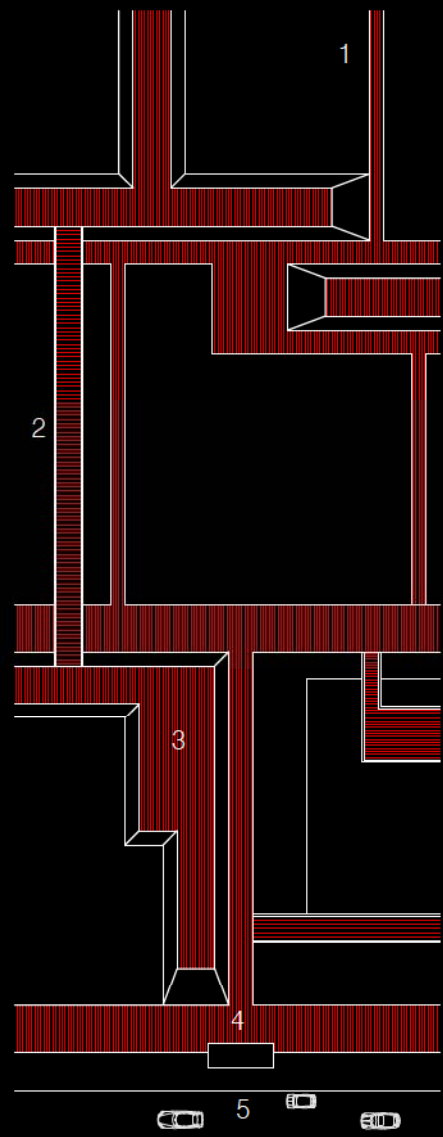
5_Onderdoorgangen

6_Ondergrondse paden

6.2.1. Paden

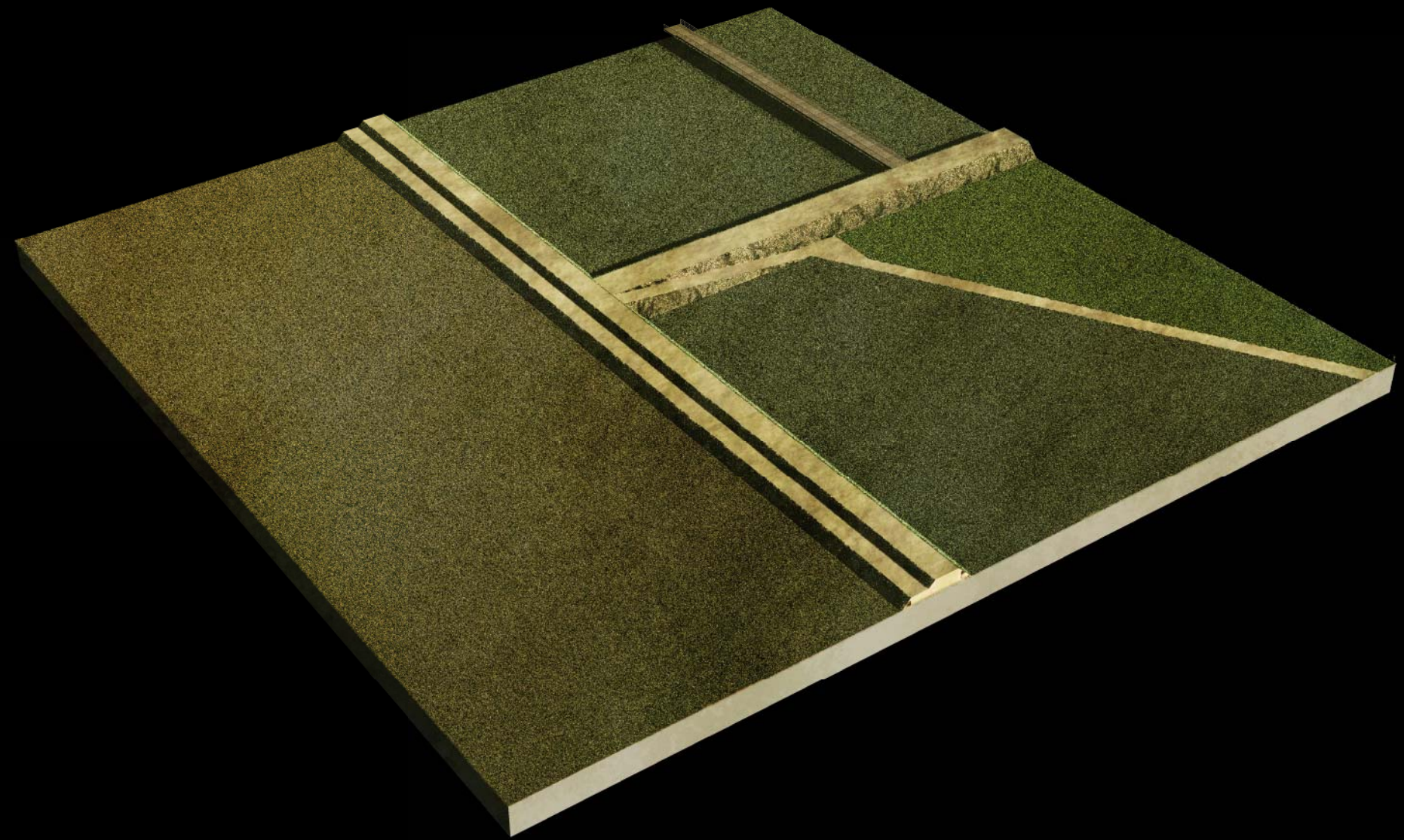
Het padennetwerk is het hoofdelement van het capillaire systeem, gebaseerd op de originele verdeling van het landschap volgens de eigendomstructuren. In de interventiezone, komen er drie soorten paden voor: lage, hoge en ondergrondse paden. De eerste soort maken de gelijkvloerse verbindingen mogelijk, waar de tweede en derde toegepast worden om over en onder de snelweginfrastructuur verbindingen te maken, om ecologisch waardevolle gebieden te vrijwaren of simpelweg verschillende verkeersstromen te scheiden (voetgangers-, fietsers- en wegennetwerken...). De hoge paden worden uitgevoerd als beplankte bruggen om permeabiliteit voor de lagere terreinen te vrijwaren of worden in de flanken van de taluds ingewerkt. In dit geval scheiden ze zones met verschillende functies.

Typologische plan

Paden

- 1_Lage Paden
- 2_Hoge Paden / permeabiliteit
- 3_Hoge Paden / bescherming
- 4_Uitgegraven pade
- 5_Onderdoorgangen
- 6_Ondergrondse paden

6.2. Typologische Oplossingen

1_Lineaire Elementen/ bomenrijen

2_Lineaire Elementen/ hagen

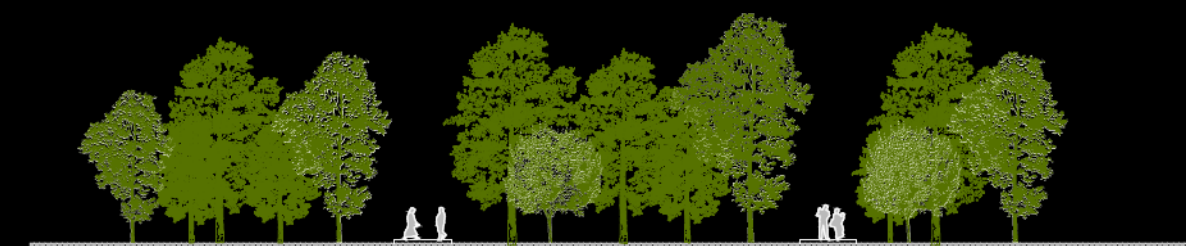
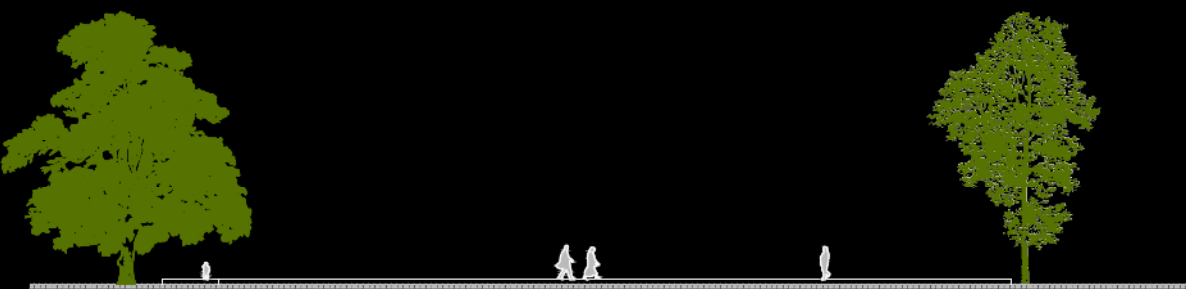
3_Puntelementen / net

4_Bomenmassa's

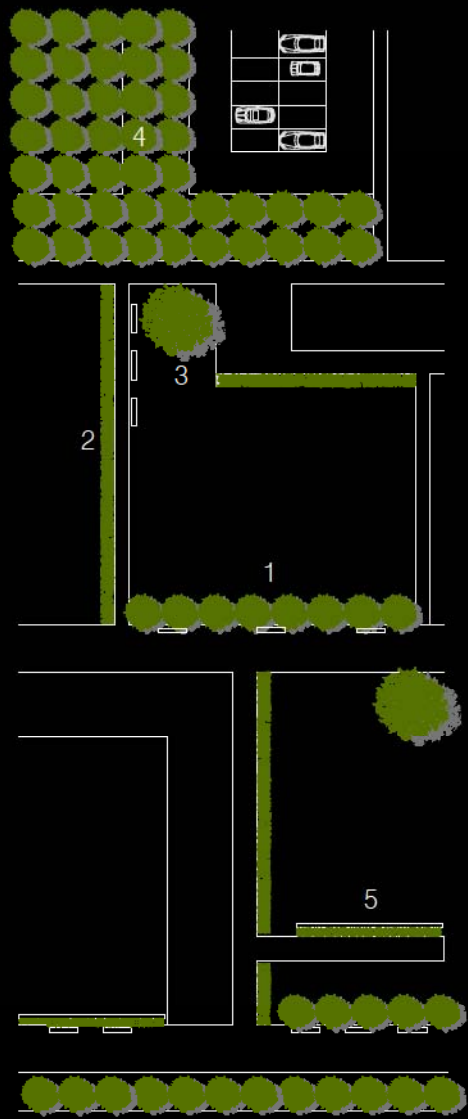

5_Groene muren

6.2.2. Vegetatie

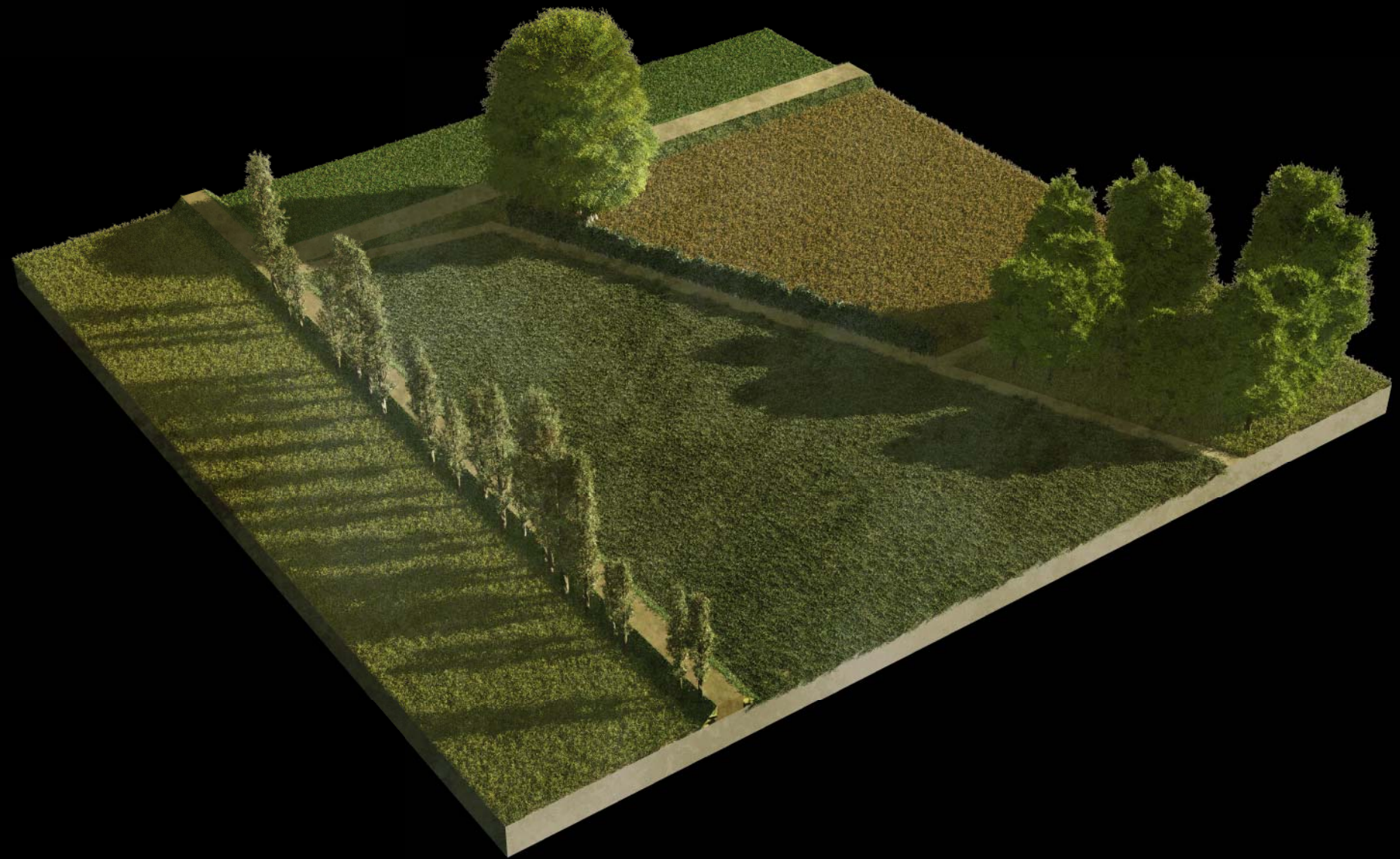
De gekozen vegetatie om het capillaire systeem op te bouwen, bestaat min of meer uit: puntelementen zoals grote bomen die een kruising markeren in het netwerk en dus als visueel referentiepunt fungeren in het landschap; bomenrijen, hagen en groene muren of bomenmassa's, die een onderverdeling mogelijk maken vna de verschillende thematische zones (sportterreinen, speeltuinen, volkstuinten, verkavelingen, parkeerterreinen...) en die een iets menselijkere schaal kunnen introduceren in het territorium. Daarnaast vormen zij ook een groenscherm dat een buffer creëert tussen de lokale schaal van de verstedelijkte randen en regionale schaal van de mobiliteitsinfrastructuur.

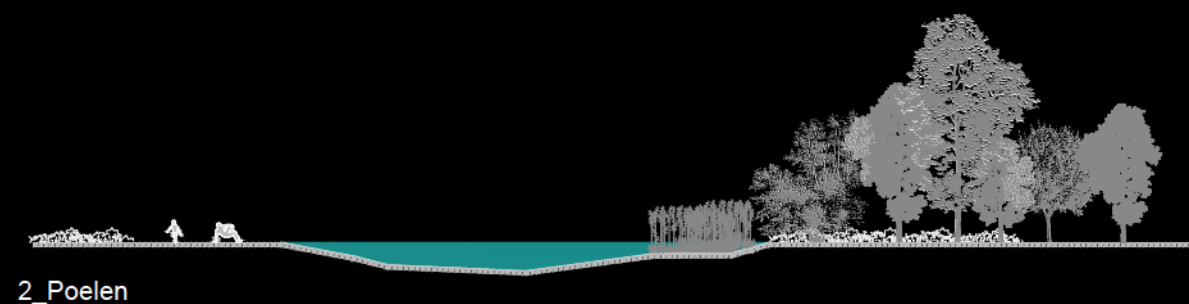
Typologische plan

Vegetatie

- 1_Lineaire Elementen/ bomenrijen
- 2_Lineaire Elementen/ hagen
- 3_Puntelementen / net
- 4_Bomenmassa's
- 5_Groene muren

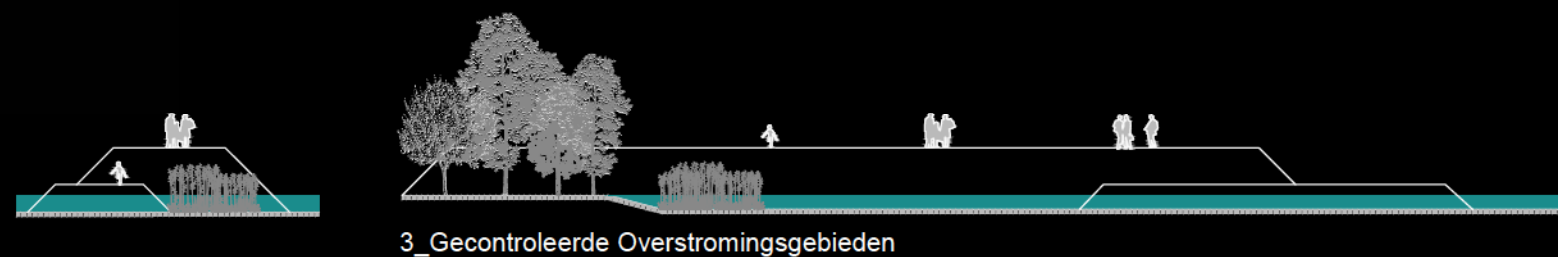

6.2. Typologische Oplossingen

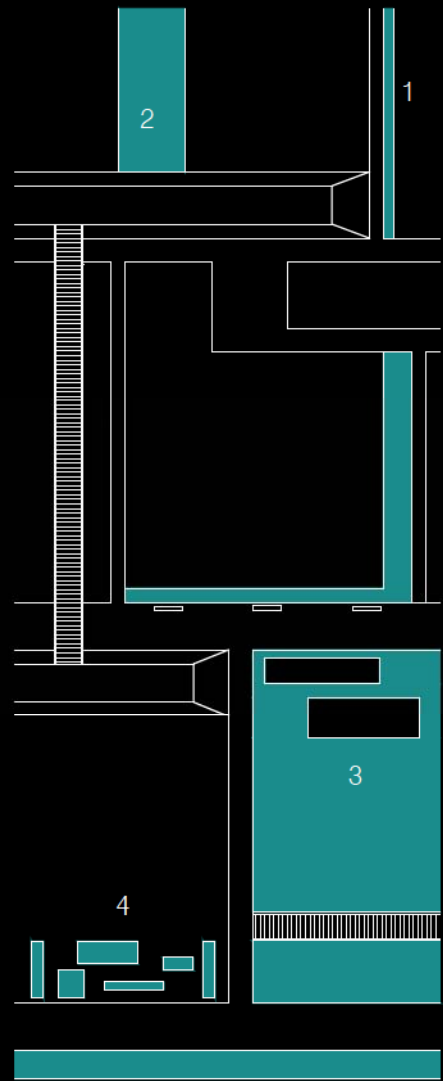

6.2.3. Water

De kanalen en de paden zijn de twee hoofdelementen die op dit moment reeds een capillair netwerk definiëren. Los van de kanalen en poelen die de paden structuur volgen, zal het water ook een occasionele rol spelen. Voor de zones waar gecontroleerde overstroming voorzien, is het water voor korte tijd zichtbaar. Dit is een bijdrage aan de gecontroleerde diversiteit in het landschap dat de werking van een natuurlijk systeem kan visualiseren. Daarenboven worden er ook momenten voorzien waar de interactie met die waterpartijen mogelijk is.

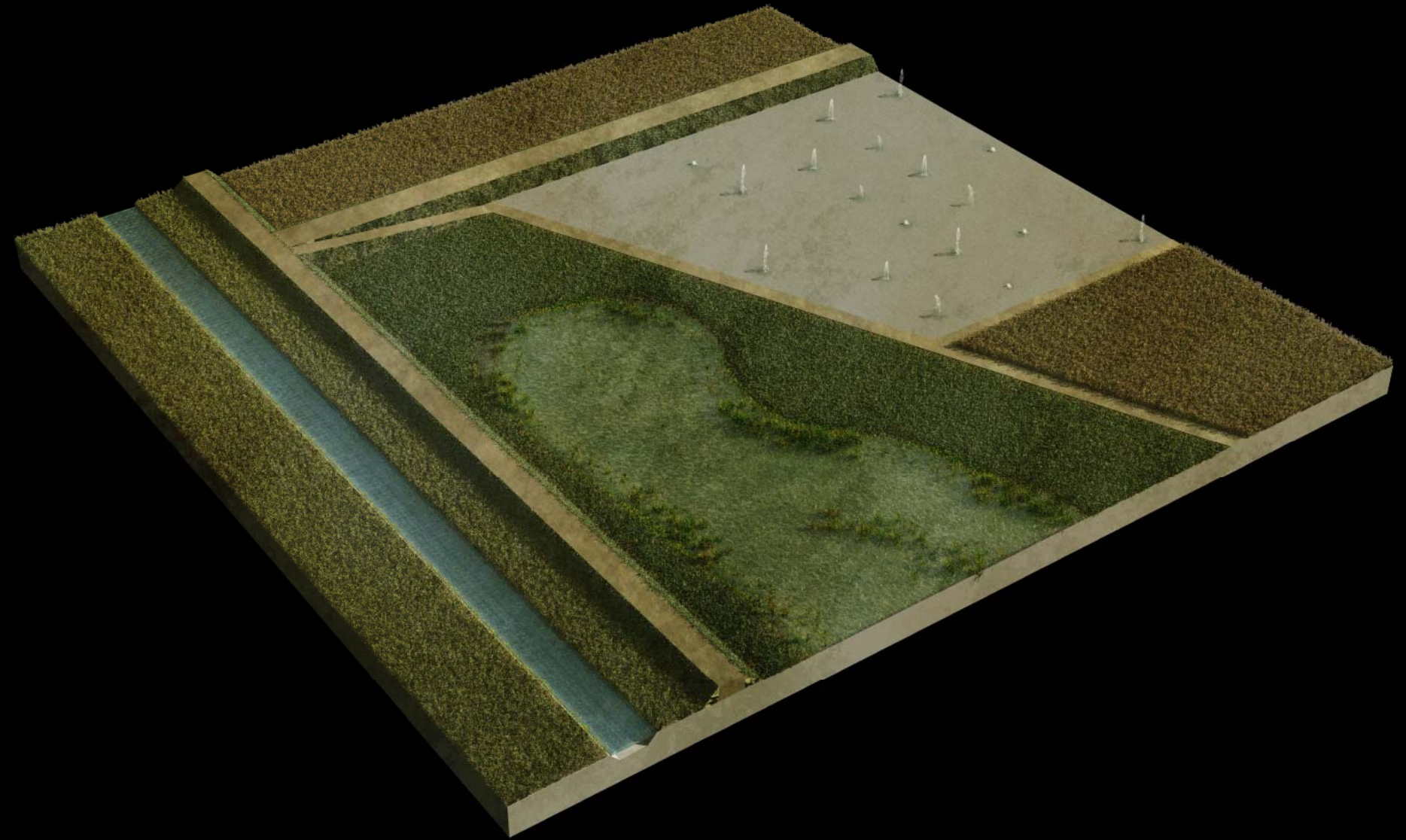

Typologische plan

Water

- 1_Kanalen
- 2_Poelen
- 3_Gecontroleerde Overstromingsgebieden
- 4_Water-interactie gebieden

6.2. Typologische Oplossingen

1_Bescherming en afbakening

2_Ophoging

3_Openluchttheater

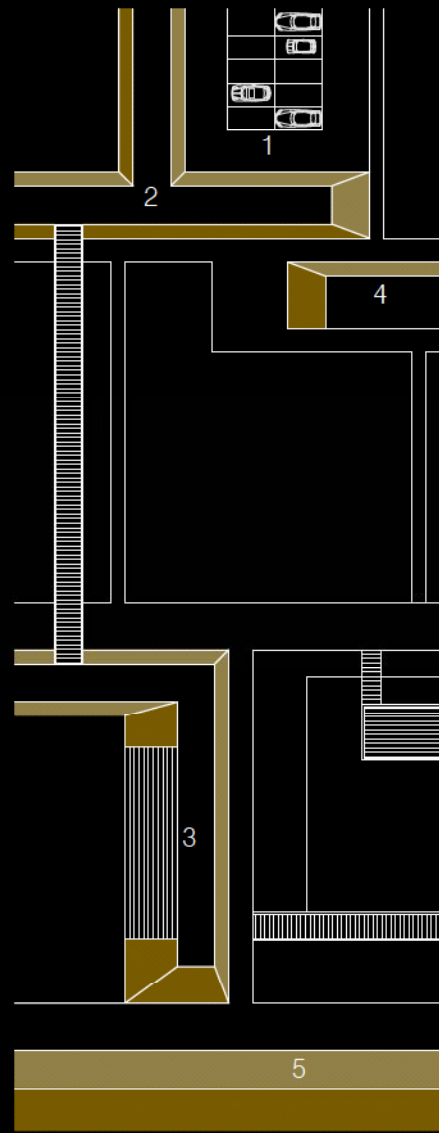
4_Geïntegreerde voorzieningen

5_Geïntegreerde infrastructuur

6.2.4. Taluds

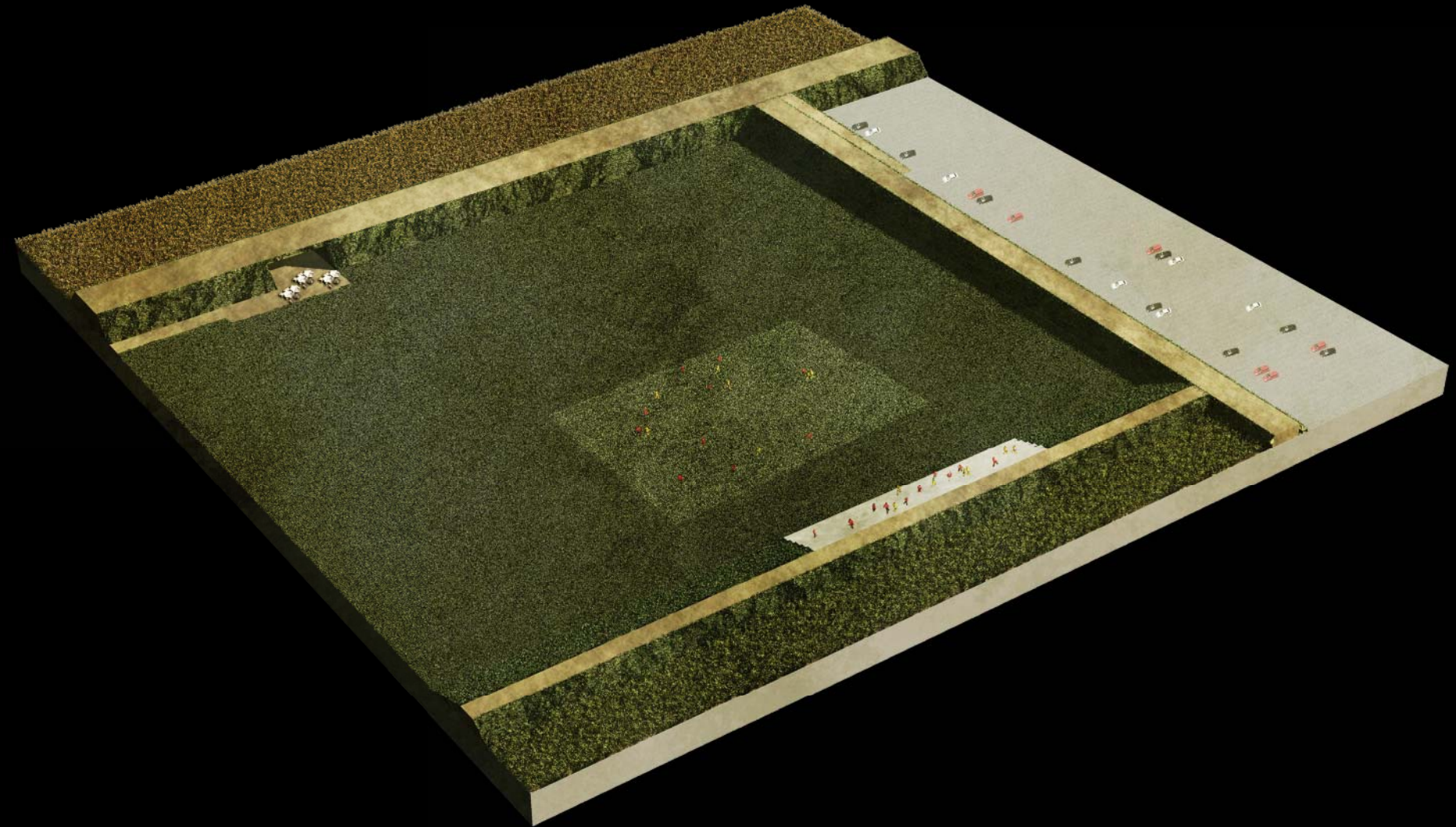
De taluds worden ingezet als een bijdrage voor de opbouw van het capillaire systeem, als een soort vocabularium van landschapsinstrumenten. Ze fungeren ook als elementen voor de ruimtelijke indeling en organisatie. Ze definiëren de randen van storende elementen zoals infrastructuur en parkeerterreinen, maar laten ook toe om boven het landschap te rijzen en een geprivilegieerd observatiepunt naar het omliggende landschap in te nemen. Aan de andere kant, kan de helling ook ingezet worden door ze uit te rusten als helling met zitplaatsen (amfitheater, tribune...) gelinkt aan sportterreinen of kunnen er zelfs ondersteunende gebouwde programma's in ondergebracht worden (café's, restaurants, parkeergebouwen, kleedkamers en andere infrastructuur).

Typologische plan

Taluds

- 1_Bescherming en afbakening
- 2_Ophoging
- 3_Openluchttheater
- 4_Geïntegreerde voorzieningen
- 5_Geïntegreerde infrastructuren

6.2. Typologische Oplossingen

1_lage muren / onderverdelingen

2_hoge muren / bescherming

3_Vensters op het landschap / kaders

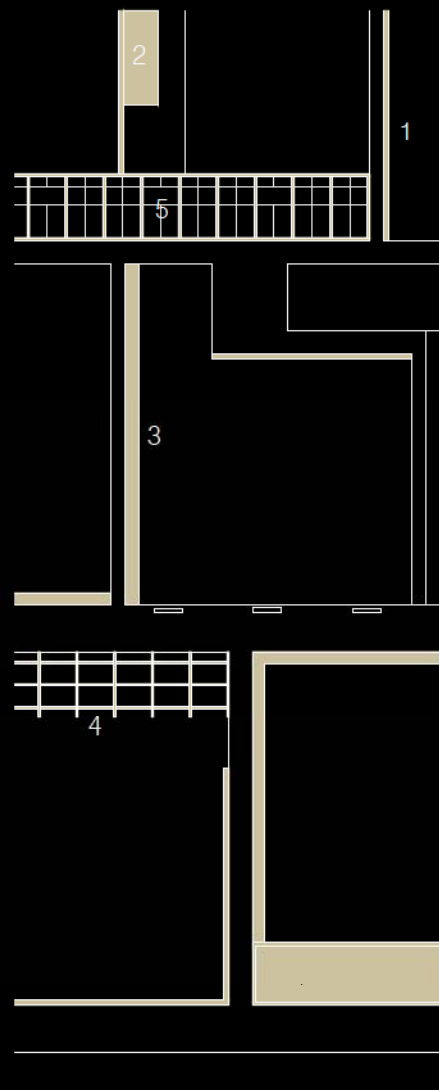
4_Structuren met tijdelijke overkapping

5_Gesloten structuren / serres

6.2.5. Structuren

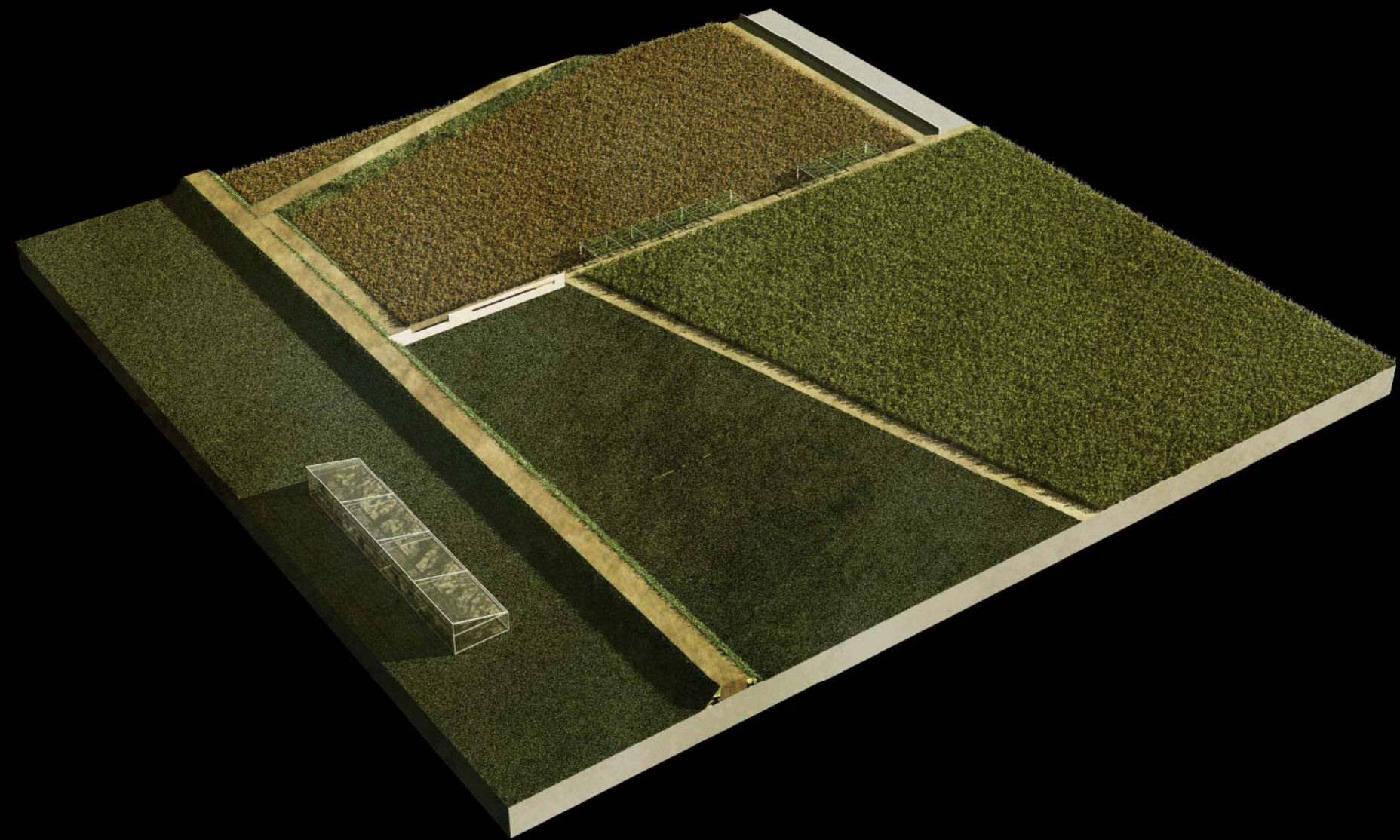
De capillaire structuur wordt ook opgebouwd rond diverse types van structuren waaronder: muren om te verdelen, bedekte en halfbedekte beschuttings-structuren voor mensen, vegetatie of fauna; wintertuinen en serres alsook andere elementen die ondersteunende diensten kunnen huisvesten voor de sport- en spelactiviteiten in dit gebied of algemeen gebruik van het landschap.

Typologische plan

Lineaire Structuren

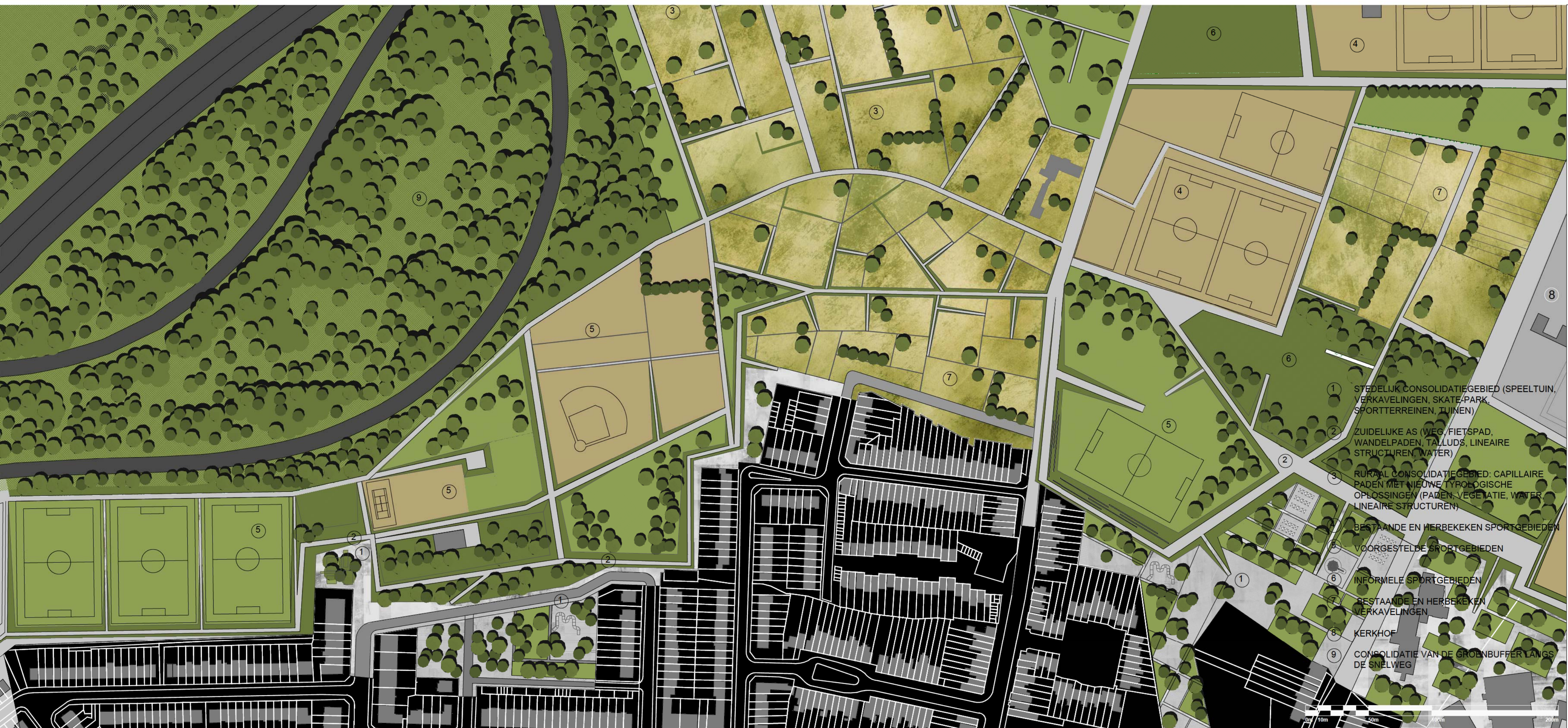
- 1_lage muren / onderverdelingen
- 2_hoge muren / bescherming
- 3_Vensters op het landschap / kaders
- 4_Structuren met tijdelijke overkapping
- 5_Gesloten structuren / serres

- ① STEDELIJKE PROGRAMMA'S (SPEELTUN, VERKAVELING, VOLKSTUINEN, SKATE-PARK, SPORTTERREINEN, TUINEN...)
- ② LINEAIRE PARKSTRUCTUREN (WEGEN, FIETSPADEN, WANDELPADEN, TALUDS, WATERLJUNEN...)
- ③ CAPILLAIRE NETWERK MET NIEUWE TYPOLOGISCHE OPLOSSINGEN (PADEN, VEGETATIE, WATER, LINEAIRE ELEMENTEN)
- ④ LANDBOUWGEBIEDEN IN AFWACHTING VAN TOEKOMSTIGE PROGRAMMATISCHE INVULLINGEN
- ⑤ BESTAANDE EN HERBESTEMDE SPORTGEBIEDEN
- ⑥ VOORGESTELDE SPORTFACILITEITEN
- ⑦ BESTAANDE EN HERZIENE VERKAVELINGEN
- ⑧ FORT VAN MERKSEM (SPEELTUN)
- ⑨ KERKHOF
- ⑩ WOONWEEFSEL
- ⑪ CONSOLIDATIE VAN GROENBUFFER LANGS SNELWEG

- 1 STEDELIJK CONSOLIDATIEGEBIED (SPEELTUIJN, VERKAVELINGEN, SKATE-PARK, SPORTTERREINEN, TUIJNEN)
- 2 ZUIDELIJKE AS (WEG, FIETSPAD, WANDELPADEN, TALLUDS, LINEAIRE STRUCTUREN, WATER)
- 3 RURAAL CONSOLIDATIEGEBIED: CAPILLAIRE PADEN MET NIEUWE TYPOLOGISCHE OPLOSSINGEN (PADEN, VEGETATIE, WATER, LINEAIRE STRUCTUREN)
- 4 BESTAANDE EN HERBEKEKEN SPORTGEBIEDEN
- 5 VOORGESTELDE SPORTGEBIEDEN
- 6 INFORMELE SPORTGEBIEDEN
- 7 BESTAANDE EN HERBEKEKEN VERKAVELINGEN
- 8 KERKHOF
- 9 CONSOLIDATIE VAN DE GROENBUFFER LANGS DE SNELWEG

10m 50m 100m 200m

2,50 m

0,00 m

0,00 m

SNEDE/PLAN

LAAGLANDPARK

00 1612 B

ALGEMEEN ZICHT

ALGEMEEN ZICHT

LAAGLANDPARK

00 1612 B